

รายงานฉบับสมบูรณ์

ชื่อโครงการ องค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากการใช้สารเสพติดของ
เด็กและเยาวชนที่สำคัญในประเทศไทย

(รหัสโครงการ 62-01619-0021)

โดย

ดร. ธนวัฒน์

ศรีไพโรจน์

ดร. ณัฐนิชา

ทองใบ

ได้รับทุนสนับสนุนโดย
แผนงานศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด (ศศก.)
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พฤษภาคม 2564

รหัสโครงการ 62-01619-0021

รายงานฉบับสมบูรณ์

ชื่อโครงการ องค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากการใช้สารเสพติด
ของเด็กและเยาวชนที่สำคัญในประเทศไทย
(รหัสโครงการ 62-01619-0021)

โดย

ดร. ณัฐนิชา ทองใบ
ดร. ธนวัฒน์ ศรีไพโรจน์

ได้รับทุนสนับสนุนโดย
แผนงานศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด (ศศก.)
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษาที่เสร็จสมบูรณ์ ในช่วง 10 ปี ระหว่างปีการศึกษา 2550-2561 และงานวิจัยจากนักวิชาการ/อาจารย์/นักวิจัย โดยทั่วไป มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อสังเคราะห์และสรุปความชัดเจนขององค์ความรู้ที่มีและไม่ชัดเจนเพียงพอเป็นส่วนองค์ความรู้ที่ขาดหายไป ซึ่งมีกระบวนการวิจัยรวบรวมผลการศึกษาของส่วนที่ปรากฏในงานวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณอย่างเป็นระบบ ผ่านการเลือกใช้คุณภาพของงานที่ดี ทำให้สามารถอธิบายได้ครอบคลุมและกว้างขวางน่าเชื่อถือ และมักจะใช้สร้างนโยบายต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงปรากฏการณ์ไปสู่สถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ท้ายที่สุดจะได้ผลการศึกษาและองค์ความรู้ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนป้องกันและ แก้ไขปัญหาสาเหตุของเยาวชนให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในการปกป้องต่อไป

จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับงานวิจัยด้านการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน จำนวนทั้งหมด 19 เรื่อง พบว่ามีค่าขนาดอิทธิพลจำนวน 84 ค่า จัดกลุ่มตัวแปรแบ่งออกเป็น 9 กลุ่ม คือ การอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมการป้องกันตนเอง สื่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พุทธิพิสัย ปัจจัยส่วนบุคคล สัมพันธภาพ ทักษะพิสัยและจิตพิสัย

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน จำนวน 9 ตัวแปร มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยอยู่ระหว่าง (-.520) – 8.646 โดยค่าตัวแปรที่มีค่าอิทธิพลสูงสุดคือ พฤติกรรมการป้องกันตนเอง มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยเท่ากับ 2.785 รองอันดับสองคือ พุทธิพิสัย มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยเท่ากับ 2.579 และตัวแปรที่มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยอันดับสุดท้ายคือ ปัจจัยส่วนบุคคลมีค่าอิทธิพลเฉลี่ยเท่ากับ .101

คำสำคัญ: การสังเคราะห์งานวิจัย การป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติด เยาวชน

/สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
สารบัญ.....	ข
สารบัญตาราง.....	ค

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหาการศึกษา.....	1
วัตถุประสงค์การศึกษา.....	2
ขอบเขตของการศึกษา.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
ตัวแปรที่ศึกษา/นิยามคำศัพท์.....	2
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
สถานการณ์ยาเสพติดในเด็กและเยาวชน.....	4
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด.....	5
แนวทางและวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด.....	6
ทักษะชีวิต.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง.....	15
แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับครอบครัว/ครู/เพื่อน.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ห่อภิมาน.....	19
งานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ห่อภิมาน.....	24
กรอบแนวคิด.....	27
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
ขั้นตอนการดำเนินงาน/แผนการดำเนินงาน.....	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัย.....	35
ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลของตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลวิธีการวิธีการป้องกันและ แก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน.....	44
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	45
สรุปผลการสังเคราะห์งานวิจัย.....	45
อภิปรายผล.....	48
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	52
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	52
บรรณานุกรม.....	53
ภาคผนวก.....	57

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหาการศึกษา

ปัจจุบันปัญหา การใช้ยาเสพติดในประเทศไทย ยังคงเป็นปัญหาระดับชาติที่ต้องเร่งร่วมมือกันแก้ไข จากรายงานสถานการณ์ยาเสพติดโลกปี 2017 พบว่า จำนวนผู้เสียชีวิตทั่วโลกที่ได้ทำการสำรวจมาตั้งแต่ปี 2006 มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสถิติที่สำรวจล่าสุดในปี 2015 พบว่า จำนวนประชากรโลกที่มีอายุระหว่าง 15 ถึง 64 ปี มีการใช้ยาเสพติดจำนวนมากถึง 255 ล้านคน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2014 ถึง 8 ล้านคน ผลจากการสำรวจยังพบอีกว่าแนวโน้มการใช้ยาเสพติดยังอยู่ในระดับคงที่หรืออาจเพิ่มขึ้นได้ในอนาคตตามอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรโลก (United Nations Office on Drugs and Crime, 2017: 13) ส่วนรายงานสถิติเกี่ยวกับสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทยปี 2559 พบว่า การจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ มีจำนวนถึง 169,448 คดี มีผู้ต้องหาจำนวน 182,225 คน ในส่วนของการบำบัดฟื้นฟู พบว่า มีจำนวน ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดจำนวน 303,501 ราย ในส่วนของพื้นที่แพร่ระบาดของยาเสพติด พบว่า กรุงเทพมหานครยังคงเป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดมากที่สุดอย่างต่อเนื่อง โดยการสำรวจในปี 2559 มีคดียาเสพติดในเขตกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น 9,129 คดีและมีจำนวนผู้ต้องหา 6,988 คน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2559ข: 63) เมื่อแยกตามช่วงอายุ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเยาวชนในช่วงอายุระหว่าง 15 ถึง 24 ปี (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2559ก: 1) และเมื่อปีที่ผ่านมาพบว่าเด็กที่อายุน้อยที่สุดที่ติดยาเสพติด คืออายุ 11 ปี ประมาณ 7 คน โดยมีพฤติกรรมเสพยาบ้า (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2560) ทั้งหมดที่กล่าวมาแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและผลกระทบของปัญหายาเสพติด ซึ่งถือเป็นปัญหาในระดับสากลที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในทุกภาคส่วนของสังคมโลก การแพร่ระบาดของยาเสพติดยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง แม้จะมีกฎหมายที่มีบทลงโทษขั้นรุนแรงก็ตาม

ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีคุณภาพและทันสมัย ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะทำการศึกษาทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบและการสังเคราะห์อภิमानงานวิจัย ซึ่งมุ่งเน้นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขต่อปัญหาเสพติดที่มีการเผยแพร่ในระหว่างปี 2550-2562 เพื่อสังเคราะห์และสรุปความชัดเจนขององค์ความรู้ที่มีและไม่ชัดเจนเพียงพอเป็นส่วนองค์ความรู้ที่ขาดหายไป ซึ่งมีกระบวนการวิจัยรวบรวมผลการศึกษาของส่วนที่ปรากฏในงานวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณอย่างเป็นระบบ ผ่านการเลือกใช้คุณภาพของงานที่ดี ทำให้สามารถอธิบายได้ครอบคลุมและกว้างขวางน่าเชื่อถือ และมักจะใช้สร้างนโยบายต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงปรากฏการณ์ไปสู่สถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ท้ายที่สุดจะได้ผลการศึกษาและองค์ความรู้ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของเยาวชนให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในการปกป้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยด้านการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน ที่ดำเนินการแล้วเสร็จในระหว่างปี พ.ศ. 2550 – 2562
2. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อประเมินคุณภาพงานวิจัยที่เกี่ยวกับงานวิจัยด้านการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน ที่ดำเนินการแล้วเสร็จในระหว่างปี พ.ศ. 2550 – 2562

3. ขอบเขตของการศึกษา

ประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาที่มีเนื้อหาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเด็กและเยาวชนในประเทศไทยจากฐานข้อมูลเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) และ งานวิจัยจากนักวิชาการ/อาจารย์/นักวิจัย โดยทั่วไป ระหว่างปีการศึกษา 2550-2562 เกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัย คือ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ทอภิมานโดยมีงานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 580 เล่ม และมีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 73 เล่ม

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ด้านองค์ความรู้ ข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนที่สำคัญในประเทศไทยและข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่นักวิจัยที่จะเป็นแนวทางในการทำวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนที่สำคัญในประเทศไทยในประเด็นอื่นที่มีความลึกซึ้งต่อไป
2. ด้านการแก้ไขปัญหา ข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ มีประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในประเทศไทยโดยนำผลสรุปที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ตัวแปรที่ศึกษา/ นิยามคำศัพท์

1. การสังเคราะห์ทอภิมาน (meta synthesis) หมายถึง กระบวนการวิจัยงานวิจัยที่รวบรวมผลของส่วนที่ปรากฏในงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กระบวนการทบทวนอย่างเป็นระบบเพื่อการอธิบายปรากฏการณ์ที่สนใจโดยการเลือกใช้คุณภาพของงานวิจัยที่ดี น่าเชื่อถือ นำมาสังเคราะห์ประมวลผลการอภิปรายข้อค้นพบจากงานวิจัยผ่านการกลั่นกรองโดยใช้ความรู้ ปฏิบัติการ ทฤษฎีต่าง ๆ เป็นการเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาสนับสนุนงานวิจัย เพื่อนำมาวิเคราะห์ ประเมินและนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่

2. งานวิจัย หมายถึง รายงานการศึกษาค้นคว้าที่เป็นผลมาจากการวิจัย ที่มุ่งศึกษาหาคำตอบในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ ซึ่งเป็นผลงานวิจัยระหว่างปี พ.ศ. 2550 – 2562

3. การวิเคราะห์ทอิกิมาน หมายถึง วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณตามแนวคิดของกลาสแมคกอร์วและสมิธ (Glass, Mcgaw & Smith, 1981) เป็นขั้นตอนของการประมาณค่าขนาดอิทธิพลเป็นค่าดัชนีมาตรฐาน (ค่า d)

4. วิเคราะห์เนื้อหา หมายถึง การแปลความหมายและสังเคราะห์ประเด็นจากงานวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงบรรยาย และการวิจัยเชิงประเมินผล คำนวณหาค่าสถิติเชิงพรรณนา

5. คุณลักษณะของงานวิจัย หมายถึง ข้อมูลที่บ่งบอกรายละเอียดของงานวิจัยที่ศึกษา ได้แก่ จำนวนงานวิจัยในแต่ละปี หน่วยงานผลิตงานวิจัย แหล่งที่มาของทุนวิจัย และประเภทการวิจัย เป็นต้น

6. คุณภาพของงานวิจัย หมายถึง การประเมินงานวิจัยตามหลักการวิจัยซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการวิจัยโดยพิจารณาตั้งแต่ชื่อเรื่องวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ไปจนถึงรายงานผลการวิจัย พร้อมทั้งมีการประเมินคุณค่าของการวิจัย

7. บทบาทการวิจัย หมายถึง ความสำคัญหรือประโยชน์ของการวิจัยที่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการดำเนินงานหรือพัฒนาธุรกิจโรงแรมด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากผลการวิจัยทั้งในปัจจุบันและอนาคต

8. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หมายถึง โปรแกรม รูปแบบ แนวทาง ชุดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่นำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อการป้องกันการใช้ยาเสพติด หรือแก้ไขปัญหายาเสพติด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยด้านการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน ที่ดำเนินการแล้วเสร็จในระหว่างปี พ.ศ. 2550 – 2562 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. สถานการณ์ยาเสพติดในเด็กและเยาวชน
2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด
3. แนวทางและวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
  - 3.1. ความหมายของพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด
  - 3.2. ระดับของการป้องกันยาเสพติด
  - 3.3. รูปแบบการป้องกันยาเสพติด
  - 3.4. แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
4. ทักษะชีวิต
5. แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง
6. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับครอบครัว/ครู/เพื่อน
7. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-analysis)
8. งานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-analysis)
9. กรอบแนวคิด

1. สถานการณ์ยาเสพติดในเด็กและเยาวชน

จากการศึกษาความรุนแรงของปัญหายาเสพติดของเด็กและเยาวชนทั่วโลกพบว่าอยู่ในระดับความรุนแรงที่น่าเป็นห่วงอย่างมากซึ่งรัฐบาลในหลายๆประเทศต้องให้การช่วยเหลือเด็กและเยาวชนเหล่านี้อย่างเร่งด่วนเนื่องจากมีพบการแพร่ระบาดของยาเสพติดเข้าสู่เด็กและเยาวชนในหลายประเทศที่มีจำนวนมากขึ้น

ในทวีปยุโรปเช่นประเทศอังกฤษมีเด็กและเยาวชนที่ใช้ยาเสพติดมากที่สุดคือกัญชาพบในอายุ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 31 ในประเทศฝรั่งเศสได้สำรวจการใช้กัญชาในกลุ่มวัยรุ่นในปี ค.ศ. 1996 พบมากที่สุด ในอายุ 18-23 ปี คิดเป็นร้อยละ 40 และการสำรวจในปี ค.ศ. 1998 พบในกลุ่มเด็กชายร้อยละ 33 ในเด็กหญิง ร้อยละ 23 ในทวีปอเมริกาเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา มีจำนวนวัยรุ่นที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพิ่มมากขึ้นจึงได้จัดตั้งกฎหมายที่มีชื่อว่า The Protecting Our Children from Drugs Act of 2000 โดยผ่านสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ 17 ตุลาคม 2000 (Mark ,A .R., Kleiman., and James, E.,Hawdon., 2011)

ในทวีปเอเชีย จากการศึกษาของสหประชาชาติหรือ UNODC ได้ระบุว่าประเทศญี่ปุ่นมีการใช้เส้นทางในการค้ายาเสพติดประมาณหนึ่งในสามของอัตราเฉลี่ยทั่วโลกยาเสพติดที่จับได้มากที่สุด คือ เมทแอมเฟตามีน ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ยาเสพติดในวัยรุ่นและคนหนุ่มสาวได้เพิ่มสูงขึ้นโดยยาเสพติดที่นิยมและหาซื้อได้ง่ายคือ

กัญชาและยาอีปีปัจจุบันการเสพกัญชาจะมีอยู่เฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นนักศึกษาและในกลุ่มย่อยของเด็กก่อนวัยรุ่น และเด็กที่เพิ่งจบจากมหาวิทยาลัยการจับกุมกัญชาและกัญชาบด(hash)ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 1990 (Mark, A.R., leiman., and James, E.,Hawdon.,2011)

สำหรับประเทศไทย ปี 2555 พบนักค้ารายใหม่เป็นเยาวชนมีอายุ 15-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.4 อายุ 20-24 ปี ร้อยละ 21.9 (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด,2555) จากข้อมูลการเข้ารับการรักษาพยาบาลของสถาบันบำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในเขตภูมิภาค 6 แห่งทั่วประเทศพบมากในอายุ 15-24 ปีโดยปี 2555 มีจำนวนผู้เข้ารับการรักษาบำบัดร้อยละ 81.67 และในปี 2556 มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 85.2 (จิโรจ สีนธวานนท์, 2556) จากข้อมูลการบำบัดยาเสพติดของกระทรวงสาธารณสุขพบว่าส่วนใหญ่ได้ให้การบำบัดยาเสพติดในกลุ่มอายุ 20-24 ปี ร้อยละ 21.8 อายุ 15-19 ปี ร้อยละ 20.4 ยาเสพติดที่ใช้มากที่สุดคือ ยาบ้า ร้อยละ 65.4 รองลงมาคือกัญชาร้อยละ 20.1 (ส่วนข้อมูลเฝ้าระวังปัญหาเสพติดสำนักยุทธศาสตร์, 2558)

ข้อมูลสถิติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชนจังหวัดลำปางตั้งแต่ 1 มกราคม 2556 – 31 ธันวาคม 2558 เด็กและเยาวชนกระทำความผิดและเข้าสู่การบำบัดแก้ไขฟื้นฟูจำนวน 628 รายพบว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีจำนวนมากเป็นอันดับหนึ่ง มีอายุ 15–18 ปี คือ จำนวน 326 ราย ร้อยละ 52(ข้อมูลสถิติคืออาญาของกลุ่มตุลาการคดี สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดลำปาง, 2558) และจากการศึกษาข้อมูลในเด็กและเยาวชนที่ได้รับการบำบัดยาเสพติดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศในปี 2557 เป็นจำนวน 13,520 ราย ร้อยละ 89.68 (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2558) จากสถานการณ์ยาเสพติดในเด็กและเยาวชนที่มีจำนวนมากขึ้นรัฐบาลต้องให้การบำบัดรักษาที่ถูกต้องเพราะเด็กและเยาวชนคือผู้ที่กำลังก้าวขึ้นมาเป็นผู้ที่จะพัฒนาประเทศชาติต่อไป

2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด

ยาเสพติด หรือ สารเสพติด ตามความหมายในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 คือ สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆเมื่อผู้เสพนำเข้าสู่ร่างกายโดยการรับประทานเข้าไปการฉีด การดม การสูบ หรือด้วยวิธีการใดๆจะส่งผลต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพนั้นและต้องเพิ่มจำนวนมากขึ้นเมื่อหยุดยาแล้วจะทำให้มีอาการถอนยา เช่น ทำให้เกิดความรู้สึกต้องการเสพอย่างรุนแรง (นราศักดิ์ ปานบุตร, 2554)

ผลกระทบของการใช้ยาเสพติด

เด็กและเยาวชนที่ใช้ยาเสพติดนอกจากจะส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสพติดแล้วยังส่งผลกระทบต่อครอบครัวด้านสังคมด้านเศรษฐกิจและด้านประเทศชาติดังนี้

ผลกระทบด้านผู้เสพทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพร่างกายเช่นอ่อนเพลียชুবวมร่างกายขาดภูมิคุ้มกันทานทำให้เกิดการติดเชื้อได้ง่ายผลต่อสมองเช่นโรคสมองติดยาความจำเสื่อมความคิดสับสนเกิดความวิตกกังวลได้ง่ายไม่ตั้งใจเรียนหนังสือและถูกดำเนินคดีขาดอิสรภาพ (บังอร สุปรีดา, 2546 ธนา อ่างใน ชวันรัตน์ เสถียร กิตติ์, 2556)

การศึกษาของ Shives. (1994) โดยยาเสพติดประเภทยาบ้าจะกระตุ้นประสาทส่วนกลาง (CNS stimulant) โดยไปกระตุ้นทำให้หลั่งสาร Dopamine และ Norepinephrine สารสื่อประสาทที่กระตุ้นให้ตื่นตัวหากใช้ยาเสพติดในจำนวนมากทำให้มีผลต่อระบบประสาทส่วนกลางเช่นหงุดหงิดก้าวร้าวหูแว่วประสาทหลอนซึมเศร้าคิดฆ่าตัวตายได้ (Shives.1994, ธนา อ่างใน ชวินรัตน์ เสถียรภักดิ์, 2556)

ผลกระทบด้านครอบครัว ผู้ที่ใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่จะหมกมุ่นอยู่กับตัวเองขาดความสนใจในครอบครัวและบุคคลอื่นๆ ทำให้ขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อครอบครัวไม่กล้าปรึกษาพูดคุยกับครอบครัวและจะให้ความสำคัญกับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ไม่เชื่อฟังคำสอนในการใช้ยาเสพติดหาซื้อแก้ตัวเด็กและเยาวชนเหล่านี้ต้องใช้ยาเสพติดทำให้ใช้เงินของครอบครัวมากขึ้นและเมื่อเด็กและเยาวชนมีอาการเจ็บป่วยทำให้เพิ่มภาระต่อครอบครัวในการดูแลรักษา(คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา, 2539 อ่างใน ธราดล อนันตสาน, 2555)

ผลกระทบด้านสังคม ทำให้เกิดปัญหาต่อสังคมหลายด้านหากเด็กและเยาวชนใช้ยาเสพติดเพิ่มจำนวนมากขึ้นและพบว่ามีอาการกระทำความผิดด้านอาชญากรรมเพิ่มขึ้นเช่นลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ปัญหาที่พบบ่อยคือการมั่วสุมตามร้านเกมส์ สถานบริการต่างๆ และปัญหาอื่นๆเช่นทะเลาะวิวาทเล่นการพนันหนีเรียน มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยและไม่มีการป้องกันที่ถูกต้อง ส่งผลให้เกิดการตั้งครรภ์โดยไม่พร้อมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ (เกษมศานต์ โชติชาครพันธ์, และคณะ, 2552)

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจต้องใช้งบประมาณในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดเป็นจำนวนมากและการบำบัดรักษาเด็กและเยาวชนที่ใช้ยาเสพติดเพิ่มขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2556) เมื่อเด็กและเยาวชนถูกจับกุมตัวเข้ารับการรักษาในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทำให้ครอบครัวต้องหาเงินมากขึ้นและต้องหยุดงานเพื่อมาเยี่ยมเด็กและเยาวชนในแต่ละครั้ง (ส่วนข้อมูลเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด สำนักยุทธศาสตร์, 2553)

ผลกระทบต่อประเทศชาติส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศชาติโดยทำให้ประเทศชาติขาดความมั่นคงขาดความปลอดภัยและประเทศชาติเสียชื่อเสียงซึ่งทำให้หลายๆประเทศไม่กล้าเข้ามาลงทุนนอกจากนี้รัฐบาลต้องใช้งบประมาณในการจัดหาบุคลากรเพื่อให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด และการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด(คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา, 2539 อ่างในธราดล อนันตสาน, 2555)

ยาเสพติดได้ส่งผลกระทบต่อผู้เสพยาเสพติดทั้งด้านร่างกายจิตใจผลกระทบต่อครอบครัว ขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อครอบครัวผลกระทบต่อสังคมเกิดปัญหาอาชญากรรมและผลกระทบต่อเศรษฐกิจและประเทศชาติทำให้สูญเสียงบประมาณในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ดังนั้นรัฐบาลควรมีแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่เด็กและเยาวชนเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. แนวทางและวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3.1 ความหมายของพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด

ได้มีผู้ให้ความหมายของ พฤติกรรมป้องกันยาเสพติดไว้แตกต่างกัน ดังนี้ปิ่นโค (2540: 12) กล่าวถึงความรู้ เจตคติและการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกันสิ่งเสพติดไว้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด หมายถึง ความสามารถทางสติปัญญาในการจดจำเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติด โทษพิษภัย ผลกระทบและอาการที่เกิดจากการเสพ สาเหตุของการเสพ แนวทางการป้องกันและการบำบัดรักษาและมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

2. เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ ค่านิยม ท่าทีเกี่ยวกับการป้องกันในเรื่อง ความรุนแรงที่เกิดจากการเสพ ผลดีของการไม่เสพล้างเสพติดการปฏิบัติตามคำแนะนำของเพื่อนและครู

3. การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการป้องกัน หมายถึง การมีทักษะปฏิเสธและเจรจาต่อรอง เพื่อรักษาหัวใจของผู้อื่น และผลประโยชน์ของตนเองในการป้องกันยาเสพติดได้ การไม่ยุ่งเกี่ยวกับ ยาเสพติดด้วยการกระทำต่าง ๆ เช่น การจำหน่ายยาบ้า การถูกชักชวนไปเสพหรือถูกชักชวนไปเป็นต้นทางเพื่อลักลอบซื้อหรือจำหน่าย และถูกชักชวนไปคู่อื่นเสพยาเสพติด เป็นต้น

สุขฤดี ธีษศฤงคารสกุล (2543 : 10) กล่าวว่า พฤติกรรมป้องกันยาเสพติด หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนที่แสดงเจตนาเพื่อป้องกันมิให้เกิดหรือมีการกระทำที่เสี่ยงต่อการเสพ สารเสพติดโดยไม่ทดลองเสพยาเสพติด เลือคบเพื่อน หลีกเสี่ยงการเสพยาเสพติด การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวน การปฏิบัติตามคำเตือนหรือคำแนะนำของ ผู้ปกครอง การไม่คบเพื่อนที่ใช้สิ่งเสพติด

เสกสรร สงวนนาม (2544 : 6) กล่าวว่า พฤติกรรมป้องกันยาเสพติด หมายถึง กระบวนการที่บุคคลแสดงออกมาเพื่อพบเจอสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยจะปฏิเสธหรือไม่ยอมรับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกประเภท

จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดนั้นได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของพฤติกรรมนี้แตกต่างกันออกไป แสดงว่า การปฏิบัติตัวของนักเรียนเพื่อให้ตนเองปลอดภัยจากการเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือถูกชักชวนให้อายากรู้อยากลองใช้ยาเสพติดนั้น สามารถทำได้หลายประการ เช่น การเลือกคบเพื่อนที่ดี, การอยู่ห่างไกลยาเสพติด, การปฏิเสธยาเสพติด, การวางแผนอนาคตของตนเอง

3.2. ระดับของการป้องกันยาเสพติด

3.2.1 การป้องกันขั้นตอน (Primary prevention) อันนำไปสู่การเริ่มทดลองใช้ยาเสพติดด้วยการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และผลกระทบของยาเสพติดที่มีต่อพฤติกรรมของคน ตลอดจนมุ่งเสริมสร้างกิจกรรมทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อเบี่ยงเบนบุคคลออกจากการใช้ยาเสพติด

3.2.2 การป้องกันระดับที่ 2 (Secondary prevention) การทำกิจกรรมใด ๆ ที่จะแทรกเข้ามาในช่วงเวลาที่คนได้ทดลองใช้ยาแล้วและกำลังจะติดยา จึงเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงในการติดยาสูง การจัดกิจกรรมระดับนี้เป็นการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ยา การให้คำปรึกษา ตลอดจนการเยียวยารักษาอาการที่ป่วยไข้ที่เป็นผลจากการใช้ยาเสพติด

3.2.3 การป้องกันระดับที่ 3 (Tertiary prevention) การหยุดพฤติกรรมและผลร้าย จากการติดยาเสพติด โดยกระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจ ของผู้ติดยาเสพติด หมายรวมถึง การป้องกันการติดยาเสพติดซ้ำด้วย

3.3. รูปแบบการป้องกันยาเสพติด

เฮเลน โนวลิส (Helen, Nowlis) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้กล่าวถึงสิ่งที่เป็นองค์ประกอบของปัญหา ยาเสพติดที่มีความสัมพันธ์กันมี 3 องค์ประกอบ คือ คน ตัวยา และสิ่งแวดล้อม โดยให้แนวคิดเกี่ยวกับการ ป้องกันปัญหาเสพติดไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบศีลธรรม - กฎหมาย (The Legal - Moral Model) แนวคิดนี้มองปัญหาเสพติดโดยเน้น ความสำคัญที่ตัวยามีความเชื่อว่า ถ้ามีการย้่าถึงอันตรายอันเกิดจากผลของยาเสพติด ให้มากที่สุดแล้วจะ ช่วยยับยั้งการใ้ยาเสพติดได้ นอกจากนี้ยังใช้วิธีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของยาบางชนิดที่ทำให้ เกิดปัญหา การชี้แจงให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับยาเสพติดในด้านกฎหมายและบทลงโทษ และยังเชื่ออีกว่าการ ลงโทษและการชู้ว่าจะลงโทษ จะช่วยทำให้คนกลัวและไม่กล้าทำ

2. รูปแบบสุขภาพอนามัย (The Public Health Model) แนวคิดนี้มองปัญหาเสพติด เป็นเรื่องของ สุขภาพอนามัยหรือเป็นโรคภัยไข้เจ็บ จึงทำให้เกิดความคิดที่จะสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนเสียก่อน โดยใช้ มาตรการต่าง ๆ เช่น โครงการการศึกษาเพื่อป้องกันยาเสพติด ซึ่งมักจะใช้วิธีการให้ข่าวสารโทษภัยที่เกิดจาก การใ้ยาบางประเภท ตลอดจนอันตรายที่จะเกิดกับตัวผู้ใ้และสังคม

3. รูปแบบจิตวิทยา - สังคม (The Psycho - Social Model) แนวคิดนี้ถือว่า คนตัวยาและสิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบสำคัญของการใ้ยา และผู้ใ้ยา จึงควรให้ความสนใจกับเหตุผลและความจำเป็นที่บุคคลต้อง ใ้ยา แนวคิดนี้เกี่ยวข้องกับสังคมในด้านที่ว่า สังคมเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการใ้ยา ปฏิกริยาต่อการใ้ยา และ ผู้ใ้ยา จึงเสนอให้พิจารณาถึงความต้องการด้านส่วนตัว และด้านสังคมของบุคคล

4. รูปแบบสังคม - วัฒนธรรม (The Social - Culture Model) แนวคิดรูปแบบนี้เห็นว่าสิ่งแวดล้อม ทางสังคมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน และเห็นว่าบางสิ่งบางอย่างของสังคมควรจะได้รับ การปรับปรุงให้เหมาะสมกับบุคคล และความต้องการตามธรรมชาติ ของมนุษย์ โดยเฉพาะทางด้านการศึกษา นั้นควรลดความเคร่งครัด และความไม่เป็นกันเองลงและควรมุ่งค้ำนึ่งถึงตัวนักเรียนในฐานะเป็นมนุษย์ให้มาก ขึ้นในด้านการทำงานควรให้คนทำงานด้วยการได้รับค่าตอบแทนที่น่าพอใจ มากกว่าการมุ่งแต่ผลกำไรเพียง อย่างเดียว

จากแนวคิดทั้ง 4 รูปแบบดังกล่าว รูปแบบจิตวิทยาสังคมเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยม ใ้กันอย่าง แพร่หลาย เพราะเป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ตัวคนและพฤติกรรม (สมศักดิ์ เทพงามถ้วน 2539 : 41 - 42)

หากมองรูปแบบการป้องกันยาเสพติดในด้านการเปลี่ยนแปลงที่ตัวคน ตัวยา และสิ่งแวดล้อม สามารถ แบ่งรูปแบบการป้องกันได้ 2 แนวทาง คือ 1) การเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล 2) การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม

1. การเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล แนวคิดนี้เชื่อว่า การแก้ไขระบบใหญ่ได้จำเป็นต้องแก้ไข หรือ เปลี่ยนแปลงระบบย่อย ๆ ในแต่ละระบบให้ดีเสียก่อน (Atomistic Concept) โดยมีรูปแบบ ที่นิยมใ้ ได้แก่

1.1. รูปแบบปรัชญา – เหตุผล (Socratic Rational Model) การเปลี่ยนแปลงบุคคลตามทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีเหตุผลและพร้อมที่จะตอบสนองต่อข่าวสารใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ซึ่งจะทำให้บุคคลสร้างและเปลี่ยนแปลงทัศนคติ อันจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในที่สุด

1.2 รูปแบบสังคม – จิตวิทยา (Social Psychological Model) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การเปลี่ยนแปลง“พฤติกรรมของบุคคล”จะเกิดขึ้นจากอิทธิพลของบรรทัดฐานจากกลุ่มซึ่งบุคคล ผูกพันอยู่ การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้มี 3 ขั้นตอนคือ จากบิดามากกว่ามารดา และส่วนใหญ่ช่วงเวลาที่เกิดปัญหาครอบครัว จะเป็นช่วงที่ลูกอยู่ในวัยเด็กจนถึงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการเพื่อนเมื่อไม่มีความสุขจากการคบเพื่อน มาชดเชย แต่เนื่องจากเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูไม่สมบูรณ์ จึงขาดทักษะหรือวิจรรย์ญาณในการเลือกคบเพื่อน และพร้อมที่จะทำตามเพื่อนซักชวน โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมถ้าสถานการณ์เช่นนี้ผนวกเข้ากับลักษณะบุคลิกภาพส่วนบุคคล เช่น การชอบ การทำทนาย มีบุคลิกภาพบุหะลุรวมถึงการขาดความรัก ความภาคภูมิใจในครอบครัว เด็กก็จะมีโอกาสกลายเป็นคนติดยาเสพติดในที่สุด

เป้าหมายของการป้องกันยาเสพติดโดยการเปลี่ยนแปลงบุคคล ได้แก่ ความรู้สึก ทัศนคติ ซึ่งเป็นองค์ประกอบภายในของบุคคลและพฤติกรรม สำหรับความรู้สึกและพฤติกรรมที่ต้องการให้บังเกิดขึ้นก็คือสร้างความเกลียดกลัวต่อยาเสพติด และต้องการให้บุคคลมีพฤติกรรมการใช้ยาที่ถูกต้อง

2. การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม แนวคิดนี้เชื่อว่าสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการ เพิ่มหรือลดปริมาณของยาในท้องตลาด รวมทั้งการเพิ่มหรือลดความต้องการยาเสพติด ดังนั้นจึง ให้ความสำคัญแก่สภาพแวดล้อม (Holistic Concept) ซึ่งแนวคิดนี้มีรูปแบบการเปลี่ยนแปลงได้แก่

2.1 รูปแบบค่อยเป็นค่อยไป (Liberal Model) การสร้างความเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมจำเป็นให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล และดำเนินไปพร้อม ๆ กันโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปโรงเรียนดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น โรงเรียนได้นำความรู้และวิชาการใหม่ ๆ ออกเผยแพร่แก่ชุมชนหรือเชิญผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ มาร่วมกันป้องกันและแก้ไขเด็กและเยาวชนที่ใช้จ่ายในทางที่ผิด

2.2 รูปแบบรุนแรง (Radical Model) การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมตามแนวคิดนี้มีลักษณะฉับพลันทันที หลักการที่จะใช้ได้แก่ จิตวิทยากลุ่มชนโดยการปลุกเร้าให้คนในชุมชนร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เผชิญอยู่สู่การป้องกันโดยทั่วไปมุ่งการพัฒนาคนนั้นเป็นสำคัญ สิ่งที่ควรคำนึงถึงมีดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2542: 10)

1. การส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกนับถือตนเอง
2. การส่งเสริมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินชีวิต เช่น การให้มีการแสดงออกในด้านความคิดสร้างสรรค์ จิตนาการ ความถนัด และความสนใจ ฯลฯ
3. การสนับสนุนให้มีความมุ่งหมายในการทำงาน และให้รู้จักเผชิญปัญหาซึ่งอาจจะ เกิดขึ้น เช่น ความผิดหวัง ความเสียใจ เป็นต้น
4. การส่งเสริมให้มีโอกาสที่จะได้รับประสบการณ์ที่ดีในบ้าน สถานที่ทำงานของชุมชน เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองและให้ความเคารพในเกียรติภูมิของผู้อื่นด้วย

5. การพัฒนาทักษะสำหรับตนเองและสังคม ในสภาวะที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพื่อผลของการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การพัฒนาทักษะในการตัดสินใจในการสื่อข้อความ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นต้นจากหลักการสำคัญในการป้องกัน ทั้ง 5 ประการ นำไปสู่การดำเนินการ ป้องกันการใช้ยาในทางที่ผิด สามารถจัดได้โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2542: 12)

1. การให้ข่าวสาร (Information) การให้ข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อเท็จจริงความรู้เกี่ยวกับยา และผลการใช้ยานั้น เพราะความรู้เหล่านั้นจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจในการใช้ยา การให้ข่าวสารความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับยาจะต้องคำนึงถึงความรู้ทัศนคติค่านิยม วิถีชีวิต ท่าที ความรู้สึก ตลอดจนความวิตกกังวลและความรู้สึกต่อตนเองของกลุ่มเป้าหมาย ฉะนั้นกล่าวได้ว่าการให้ข่าวสารความรู้สึกด้วยวิธีการต่าง ๆ ควรจัดให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม และจะต้องเป็นข่าวสารที่มีความเชื่อถือได้

2. การให้การศึกษาด้านจิตใจหรือความรู้สึก (Effective Education) เป็นวิธีการที่สำคัญ อย่งยิ่งของการให้การศึกษเพื่อป้องกัน เพราะถ้าขาดการพัฒนาในด้านจิตใจแล้ว การให้การศึกษเพื่อป้องกันก็ไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่งได้ ดังนั้นผู้ทำงานด้านนี้จะต้องเข้าใจถึงเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น การฝึก การตัดสินใจ การฝึกฝนการแก้ปัญหาของเยาวชน และการทาค่านิยมให้กระจ่าง ซึ่งเป็นวิธีการ ที่ช่วยให้คนรู้จักใช้กระบวนการคิดและตัดสินใจ ในการเลือกค่านิยมหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด หลังจากที่ได้พิจารณาผลของตัวเลือกแต่ละตัวโดยใช้เหตุผล และวิจารณ์ญาณ

3. เพื่อนช่วยเพื่อนหรือเพื่อนเป็นที่ปรึกษาให้เพื่อน (Peer Counseling) วิธีนี้เป็นประโยชน์มากและสามารถจัดขึ้นได้ง่าย เพราะปกติแล้วเด็กที่รักเพื่อนจะปรึกษาเพื่อน ๆ หรือขอความช่วยเหลือและให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อน ซึ่งอาจเป็นเพื่อนในวัยเดียวกันหรือต่างวัยก็ได้ ถ้าผู้ใหญ่ให้แนวคิดแก่เด็กในการคบเพื่อน การให้การศึกษและช่วยเหลือเพื่อน ก็จะทำให้เกิดประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย

4. การให้การศึกษเกี่ยวกับการทำงานและการวางแผนอาชีพ (Career Planning) สิ่งนี้จะช่วยให้เยาวชนมีความมุ่งมั่นในชีวิต เพื่อจะมีความสำเร็จและมีความภาคภูมิใจในตัวเอง เมื่อทุกคนมีแผนใหม่ในการดำเนินชีวิตแล้ว จะทำให้รู้สึกว่ามีเป้าหมายจะตัดสินใจจะทำอะไรลงไปก็ต้องมีหลักการและเหตุผล

5. การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว (Family Communication) การสื่อความเข้าใจ ที่ถูกต้องจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันในครอบครัวพ่อ แม่ ลูก ต้องมีความเข้าใจกันและกัน ใครมีเรื่องอะไรมีความรู้สึกอย่างไรหรือมีปัญหาอะไรก็นำมาเล่าสู่กันฟัง ปรึกษาหารือกัน พูดจาสนทนากันด้วยความรักความห่วงใย และร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหา รู้จักให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทุกคนจะช่วยสร้างบรรยากาศและสื่อสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ ก็จะช่วยจัดปัญหา ต่าง ๆ ทั้งในด้านส่วนตัว ครอบครัว และสังคมได้มาก

6. การให้ทางเลือก (Alternative) กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนและตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของคนเรามีมากมายอย่าง ซึ่งสามารถเลือกนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายได้ เช่น เกี่ยวกับทางกาย ได้แก่ การออกกำลังกาย การเล่นกีฬาหรือการเล่นเกมส์ ต่าง ๆ ทางจิตใจ ได้แก่ การศึกษาเกี่ยวกับศาสนา การฝึกอบรมจริยธรรมทางสมอง เช่น การเข้าชมรมอ่านหนังสือ การปาฐกถา อภิปรายทางสังคม เช่น สังคมสงเคราะห์ บริการชุมชน ทางสุนทรียภาพ เช่น นาฏศิลป์ ดนตรี วาดเขียน การฝีมือ ฯลฯ

กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเห็นคุณค่าของเวลาด้วย ทั้งยังเป็นการช่วยเบี่ยงเบนความสนใจของนักศึกษาหรือกลุ่มเป้าหมายให้หันเหไปจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่ารูปแบบของการป้องกันยาเสพติดโดยทั่วไปจะมุ่งการพัฒนาคนเป็นสำคัญจึงจำเป็นต้องสร้างหรือเปลี่ยนแปลง “บุคคล” แต่ละคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจึงจะทำให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ

3.4. แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3.4.1. มุ่งพัฒนาตัวบุคคล

ให้ความสำคัญกับการสร้างศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคน เพื่อให้มีความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป บุคคลสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาชีวิตได้โดยไม่ต้องพึ่งพายาเสพติด แม้ว่าจะมียาเสพติดแพร่ระบาดอยู่ (Self - Control) กระบวนการพัฒนาเพื่อให้คนมีภูมิคุ้มกันจากยาเสพติด จึงควรเป็นการดำเนินการระยะยาวโดยเริ่มต้นจากการเตรียมความพร้อมของพ่อแม่

3.4.2. กำหนดพื้นที่และกลุ่มประชากรเป้าหมายในการดำเนินงาน

เนื่องจากทรัพยากรที่จะดำเนินการค่อนข้างจำกัด ทั้งงบประมาณและบุคลากร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการกำหนดพื้นที่เป้าหมายดำเนินงานให้ชัดเจน

3.4.3. ผสมผสานมาตรการในการดำเนินงาน

เป็นผลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาในพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ค้นหาสาเหตุ และผลกระทบที่เกิดจากปัญหาเพื่อกำหนดทางเลือกใช้มาตรการที่เหมาะสมในการจัดการกับปัญหา

3.4.4. กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงาน

ระดมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชน ให้เข้ามา มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนตามความถนัดและสอดคล้องกับภารกิจปกติ

3.4.5. ดำเนินงานในลักษณะองค์กรรมแบบบูรณาการ

พัฒนางานปกติที่หน่วยงานต่างๆ ดำเนินการกันอยู่ มิใช่งานพิเศษหรืองานฝาก ที่แยกส่วนออกมาดำเนินการเป็นการเฉพาะตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

3.4.6. มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง

การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกกระบวนการตั้งแต่การศึกษาปัญหาวางแผนในการดำเนินงานและตัดสินใจพิจารณาทางเลือก ตลอดจนร่วมดำเนินงานปรับปรุงวิธีดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

3.4.7. การสร้างเอกภาพในการดำเนินงาน

เพื่อป้องกันการเกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน จึงมีความจำเป็นที่ต้องประสานแผนการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์

3.4.8. การระดมทรัพยากรของหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม

เนื่องจากงบประมาณปกติที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาลมีจำนวนค่อนข้างจำกัด และไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ การสร้างความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ ของงานและโครงการต่าง ๆ ในด้านการป้องกันยาเสพติดให้กับองค์กรธุรกิจเอกชน นับเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.4.9. ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาชาวบ้านและของผู้ปฏิบัติในแต่ละชุมชน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้รับการคัดค้น ทดลองใช้ ปรับปรุง พัฒนาซ้ำแล้วซ้ำอีกจากรากเหง้าของปัญหา เพื่อให้เหมาะสมกับ การป้องกัน และแก้ไข ปัญหาเสพติดในพื้นที่ จึงควรมีการศึกษา เผยแพร่ และประยุกต์ใช้ต่อไป

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า “การป้องกันยาเสพติด” หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการล่วงหน้า โดยการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษา ตามอรรถศาสตร์แก่กลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กันในเรื่อง คุณภาพชีวิตยา และยาเสพติด การป้องกันตนเอง ครอบครัวและชุมชนให้รอดพ้นจากยาเสพติดด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อเป็นการ สร้างภูมิคุ้มกันแก่บุคคลให้มีความสามารถที่จะเผชิญหน้ากับปัญหาและอุปสรรค และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่าน เข้ามาในช่วงชีวิต รวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่มีส่วนผลักดันให้กลุ่มเป้าหมายไปใช้ยาเสพติด

4. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิต

4.1 ความหมายของทักษะชีวิต

ทักษะชีวิตเป็นความสามารถอันประกอบด้วยความรู้เจตคติและทักษะในอันที่จะจัดการกับปัญหา รอบๆตัวในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมความพร้อมในความสามารถที่จะปรับตัวในอนาคตเช่นเรื่องเพศ สาร เสพติด บทบาทชายหญิง ชีวิตครอบครัว สุขภาพ อิทธิพลสื่อ สิ่งแวดล้อมจริยธรรมและปัญหาสังคมมีผู้ ความหมายของทักษะชีวิตไว้ดังนี้

องค์การอนามัยโลก (WHO, 1994) ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่าเป็นความสามารถของบุคคล ในการจัดการกับความต้องการและสิ่งท้าทายในชีวิตได้สำเร็จ สามารถปรับตัวและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

กรมสุขภาพจิต (2540) ได้กล่าวว่า ทักษะชีวิตคือ ความสามารถทางด้านสังคม ความคิดความอ่าน ความพยายามเพิ่มพูน การมีสัมพันธภาพของตนกับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม สามารถแก้ปัญหาในสถานการณ์ วิกฤติที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาตลอดทั้งความสามารถในการส่งเสริมสุขภาพของบุคคลและชุมชน

โดยสรุปทักษะชีวิตหมายถึงความสามารถขั้นพื้นฐานของบุคคลในการปรับตัวและเลือกทางเดินชีวิตที่ เหมาะสมในการเผชิญปัญหารอบตัว และเตรียมพร้อมต่อการปรับตัวในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพโดย อาศัยการบอกเล่าประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเผชิญกับเรื่องต่างๆ ในชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 องค์ประกอบของทักษะชีวิต

องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้จัดองค์ประกอบทักษะชีวิตออกเป็น 5 คู่ดังนี้

คู่ที่ 1 การตัดสินใจและการแก้ปัญหา

คู่ที่ 2 ความคิดสร้างสรรค์และความคิดอย่างมีวิจารณญาณ

คู่ที่ 3 การสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ

คู่มือที่ 4 ความตระหนักในตนเองและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

คู่มือที่ 5 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

โดยทักษะชีวิตจะมีความแตกต่างกันใน แต่ละวัฒนธรรม ในภาพรวมจะพบว่า มีทักษะชีวิตหลัก (Core Life Skills) 10 ข้อดังนี้ (WHO)

1. การตัดสินใจ (Decision Making)
2. การแก้ปัญหา (Problem Solving)
3. ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)
4. ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)
5. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication)
6. การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship)
7. ความตระหนักในตนเอง (Self - Awareness)
8. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy)
9. การจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotion)
10. การจัดการกับความเครียด (Coping with Stress)

4.3 ความหมายของทักษะชีวิตหลัก (Core life Skills) 10 ประการมีดังนี้

1. การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ปัญหาสาเหตุของปัญหาทางเลือกวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือกประเมินทางเลือกและตัดสินใจเลือกทางที่เหมาะสม

2. การแก้ปัญหา (Problem Solving) หมายถึง ความสามารถแก้ปัญหาในการทำให้เกิดภาวะตึงเครียดทั้งร่างกายและจิตใจเป็นกระบวนการที่จำเป็นต้องอาศัยความรู้ในการพิจารณาสังเกตปรากฏการณ์และโครงสร้างของปัญหาและต้องใช้กระบวนการคิดเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

3. ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวางโดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบส่วนที่ จะสนับสนุนการตัดสินใจและการแก้ปัญหาความสามารถนำประสบการณ์มาใช้ในการปรับตัวในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เป็นความสามารถที่จะแยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ รอบตัวได้ตรงจุดประสงค์ที่สุด และเป็นการคิดอย่างมีหลักเกณฑ์และมีประสิทธิภาพก่อนตัดสินใจว่าจะเชื่อหรือไม่ก่อนตัดสินใจว่าจะทำหรือไม่ทำการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งใช้ประกอบการตัดสินใจหากบุคคลมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์แล้วจะทำให้ได้ความคิดผ่านการการถ่วงถองเป็นอย่างดีเมื่อเผชิญสถานการณ์ตัดสินใจที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อจะทำหรือไม่ทำสิ่งใดจะสามารถนำไปสู่ข้อสรุปที่สมเหตุสมผล

5. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) เป็นความสามารถในการใช้คำพูดและภาษาท่าทางเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมและ

สถานการณ์ต่างๆ โดยสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นความปรารถนา ความต้องการการขอร้องการเตือนการ ปฏิเสธการขอความช่วยเหลือ

6. การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) เป็นความสามารถของบุคคลในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสมซึ่งจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุขช่วย บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและสามารถที่จะรักษาและดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดี

7. ความตระหนักในตนเอง (Self-Awareness) เป็นความสามารถในการค้นหาและเข้าใจในจุดดีจุดด้อยของตนเองอะไรที่ตนเองปรารถนา และไม่เพียงปรารถนาและเข้าใจความแตกต่างจากบุคคลอื่นๆ ไม่ว่าในแง่ความสามารถ เพศ วัยระดับการศึกษา ศาสนา สีผิว ท้องถิ่นสุขภาพ เป็นต้น โดยสามารถอยู่ภายใต้แรงกดดันต่างๆ ในชีวิตได้ดี

8. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกและเห็นอกเห็นใจบุคคลที่แตกต่างกับเรา ทำให้เราเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่น เกิดเป็นความสัมพันธ์อันดีทางสังคม

9. การจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotion) หมายถึงความสามารถในการควบคุมอารมณ์ การรู้จักเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นอีกทั้ง รู้จักวิธีการจัดการกับอารมณ์ รู้เท่าทันอารมณ์ ว่าอิทธิพลพฤติกรรมของตนรวมทั้งเลือกใช้วิธีการจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมการที่เด็กวัยรุ่นตระหนักถึงสถานะอารมณ์ และสามารถควบคุมอารมณ์ให้แสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมจะช่วยให้สามารถปรับตัวและประสบความสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวัง

10. การจัดการกับความเครียด (Coping with Stress) เป็นความสามารถที่จะรู้สาเหตุของความเครียดเรียนรู้วิธีการควบคุมระดับของความเครียดรู้วิธีผ่อนคลายและหลีกเลี่ยงสาเหตุพร้อมทั้งเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางพึงประสงค์

11. ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self Esteem) หมายถึง ความรู้สึกที่ตนเองมีคุณค่า เช่น ความมี น้ำใจรู้จักให้รู้จักรับและภูมิใจในความสามารถของตนในด้านต่างๆ (สังคมดนตรีกีฬาศิลปะฯ)

12. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) หมายถึงความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งที่จรรยาบรรณสังคมมีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความภูมิใจในตนเองเพราะหากคนเรามีความภูมิใจในตนเองเหล่านั้นก็มีแรงจูงใจที่จะทำดีกับผู้อื่นและสังคม

โดยสรุปได้ว่าทักษะชีวิตประกอบด้วยทักษะชีวิตด้านจิตพิสัยคือความตระหนักรู้ในตนเองเห็นใจผู้อื่นความภูมิใจในตนเองความรับผิดชอบต่อสังคม โดยทักษะพิสัยคือการสร้างสัมพันธ์ภาพการสื่อสารการตัดสินใจการแก้ไขปัญหาจัดการอารมณ์และความเครียดซึ่งการฝึกทักษะเหล่านี้จะช่วยให้เกิดความสามารถคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และความคิดสร้างสรรค์สามารถที่จะวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์ต่างๆ รอบตัวได้อย่างถูกต้อง

แนวคิดของยงยุทธวงศ์ ภิรมณ์ศานต์ (2539) ได้เปลี่ยนแนวคิดขององค์การอนามัยโลกให้เหมาะสมกับประเทศไทยได้มีการปรับเปลี่ยนโดยจัดความคิดสร้างสรรค์ ความคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ เป็นองค์ประกอบร่วมและเป็นพื้นฐานของทุกองค์ประกอบอีกทั้งได้จัดความตระหนักรู้ในตนเองและเห็นใจผู้อื่นเป็นด้านจิตพิสัย

โดยเพิ่มเจตคติอีก 1 คู่คือความภูมิใจในตนเอง (Self- Esteem) และความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) รวมเป็นองค์ประกอบ 12 องค์ประกอบจัดเป็น 6 คู่ (กระทรวงสาธารณสุขกรมสุขภาพจิต, 2541)

องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านพุทธิพิสัยได้แก่

- ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Thinking) เป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลข่าวสารปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ รอบตัวได้ตรงจุดประสงค์ที่สุด

- ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวางโดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าในกระบวนการสอนทั้งด้านเจตคติและทักษะจะเป็นการฝึกให้เด็กใช้ทักษะดังกล่าวโดยอาศัยการเรียนการสอนที่ให้ได้มีส่วนร่วมในการสามารถแบ่งปันประสบการณ์ของการคิดจินตนาการความรู้สึก

องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านจิตพิสัยหรือเจตคติประกอบด้วย 2 คู่คือ

คู่ที่ 1 ได้แก่ความตระหนักรู้ในตนและความเห็นใจผู้อื่น

คู่ที่ 2 ได้แก่ความภูมิใจในตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม

องค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 คู่คือ

คู่ที่ 1 การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร

คู่ที่ 2 การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา

คู่ที่ 3 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

5. แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง

5.1. ความหมายของการควบคุมตนเอง

จากการศึกษาพบผู้ให้ความหมายของคำว่า “ การควบคุมตนเอง ” ไว้ดังนี้คือ

สกินเนอร์ (Skinner 1953 : 228 – 231, อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต 2546 : 40) ได้ให้ทัศนะว่าการควบคุมตนเองนั้นจะมีลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ระหว่างพฤติกรรมและผลกรรมของตนเอง บุคคลจะควบคุมตนเองได้เช่นเดียวกับควบคุมพฤติกรรมของบุคคลอื่นผ่านกระบวนการแสดงพฤติกรรมแล้วได้รับแรงเสริมด้วยตนเอง

บริกแฮม (Brigham Cited in Brigham and Catania 1978 : 267, อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต 2546 : 41) ได้กล่าวว่าการควบคุมตนเองนั้นคือความสามารถของบุคคลที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนเองโดยการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับตนเอง

สมพร สุทัศน์ีย์ (2541: 80) ได้กล่าวถึงการควบคุมตนเองว่าหมายถึงการปรับพฤติกรรมของตนเองที่อาจจะเป็นปัญหาในอนาคตเพื่อไม่ให้ผลออกมาเป็นลบไม่เป็นที่พึงพอใจต่อตนเองและผู้อื่น

สถาบันดำรงราชานุภาพ (2548 : 2) ได้กล่าวถึงการควบคุมตนเอง (Self - Control) หมายถึงความสามารถที่จะระงับอารมณ์และพฤติกรรมอันไม่เหมาะสมเมื่อถูกยั่วหรือเผชิญหน้ากับฝ่ายตรงข้ามเผชิญ

ความไม่เป็นมิตรหรืองานภายใต้สภาวะความกดดันรวมถึงความอดทนอดกลั้นเมื่อต้องอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่ก่อความเครียดอย่างต่อเนื่อง

จรรยา สุวรรณทัตและคณะ (2533 :7) ได้กล่าวว่าการศึกษาเรื่องการควบคุมตนเอง (Self – control) ได้มีมานานแล้วและได้รับการนิยามที่แตกต่างกันออกไปซึ่งในที่นี้คือการกระทำใดก็ตามที่ยับยั้งการตอบสนองซึ่งถือได้ว่าเป็นการควบคุมตนเอง นอกจากนั้นยังมี การให้ความหมายการควบคุมตนเองว่าเป็นการจัดระเบียบตนเอง (Self – regulation) และการจัดการเกี่ยวกับตนเอง (Self – management)

พนม เกตุมาน (2542: 25, อ้างถึงใน ถนอมวรรณ อยู่ขำ. 2547: 26) ได้ให้ความหมายการควบคุมตนเอง (Self-control) หมายถึงความสามารถในการระงับยับยั้งสิ่งที่ต้องการของตนเองในขณะนั้นสามารถบังคับตนเองไม่ปฏิบัติตามต้องการของตนเนื่องจากเหตุผลหลายประการ อาทิ เห็นถึงผลเสียมากกว่าหากกระทำลงไปเชื่อฟังคำสั่งของผู้มีอำนาจเกรงว่าจะได้รับการลงโทษหรือตัดสินใจเลือกอีกสิ่งหนึ่งที่น่าปรารถนามากกว่าแม้ต้องรอคอย

นิกร ดุสิตสินและคณะ (2545: 14) ให้ความหมายการควบคุมตนเอง (self-control) ว่าหมายถึงการเรียนรู้ที่จะควบคุมความคิดการรู้จักคิดการคิดเป็นระบบเพื่อให้สามารถใช้ความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประธาน วัฒนวานิชย์ (2546: 57) ได้ให้ความหมายของการควบคุมตนเอง (Self – control) คือการที่บุคคลมีความพยายามจะดำเนินชีวิตไปตามความคิดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของตนเองที่ถูกครรถงครองธรรมของสังคม

ธอเรนและมาโฮนี (Thoresen and Mahoney, อ้างถึงใน นิตยาภรณ์ ดวงเรือง 2540: 24) ได้กล่าวว่ากระบวนการที่สำคัญในการควบคุมตนเองมีอยู่ 2 ประการได้แก่

1. การควบคุมสิ่งเร้า (Stimulus Control) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมได้อย่างสอดคล้องกับสภาพการณ์หรือสิ่งเร้าของตนโดยประเมินเงื่อนไขและสภาพการณ์ที่ควบคุมพฤติกรรมด้วยวิธีการแยกแยะสิ่งเร้าจากนั้นจึงเปลี่ยนแปลงหรือจัดระบบสภาพการณ์สิ่งเร้าใหม่เพื่อเอื้อให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการ

2. การควบคุมผลกรรมด้วยตนเอง (Self-Presented) หมายถึง การให้ผลกรรมตนเองหลังจากที่ได้กระทำพฤติกรรมเป้าหมายแล้ว ผลกรรมนี้อาจทั้งการเสริมแรงหรือการลงโทษซึ่งในการควบคุมพฤติกรรมควรใช้การเสริมแรงมากกว่าการลงโทษแบบดูราว อธิบายแนวคิดการควบคุมตนเองไว้ ดังนี้

- 2.1 มีการใช้ความคิดและการเตือนตนเอง (Self – statements) ในการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์และทางร่างกายเช่นการสังเกตตนเองการประเมินตนเองจากข้อมูลที่บันทึกด้วยตนเองอาจจะมีการเสริมแรงโดยการให้รางวัล ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

- 2.2 มีการประยุกต์กลวิธีในการแก้ปัญหาอย่างเป็นลำดับขั้นมาใช้ในการควบคุมตนเอง (Problem solving strategies) เช่นการวางแผนการให้ คำจำกัดความของปัญหาการประเมินทางเลือกต่างๆ และการคาดหมายถึงผลที่จะเกิดตามมา

- 2.3 มีความสามารถที่จะรอคอยผลรางวัลที่จะได้รับตอบแทนการอดได้รอได้ (Delay immediate gratification) ไม่ทำอะไรตามใจตนเองสามารถควบคุมความต้องการของตนเองได้

2.4 มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการควบคุมตนเอง (Self – efficacy) ว่าจะสามารถทำงานหรือทำตามเป้าหมายที่วางไว้ได้หรือไม่ ซึ่งการรับรู้ในความสามารถของตนจะทำให้มีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นพอจะสรุปได้ว่าความหมายของการควบคุมตนเองนั้น หมายถึง การมีความสามารถที่จะรอคอยผลรางวัลที่จะได้รับมี การใช้ความคิดและการเตือนตนเองมี ความสามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนเอง โดยการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับตนเองมี การแก้ปัญหาอย่างเป็นลำดับขั้นมี ความสามารถในการระงับยับยั้งความต้องการของตนเองในขณะนั้นและสามารถบังคับตนเองโดยไม่ปฏิบัติตามความต้องการของตน

5.2. องค์ประกอบของการควบคุมตนเอง

โรเจอร์ (Rogers 1956, quoted in Bandura 1969 :82, อ้างถึงในสุชา จันทร์ธอม 2546:123) ได้แบ่งการควบคุมตนเองออกเป็น 3 ประเภทดังนี้ คือ

1. การควบคุมตนภายนอก (External control) คือตั้งเงื่อนไขให้บุคคลอื่นแสดงพฤติกรรม โดยที่ไม่มีสิทธิปฏิเสธได้

2. การมีอิทธิพล (Influence) คือการที่อีกคนตั้งเงื่อนไขให้อีกคนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยผู้นั้นต้องยินยอมกระทำตามเงื่อนไข

3. การควบคุมตนภายใน (Internal control) คือการที่บางคนตั้งเงื่อนไขให้ตนเองในการทำพฤติกรรมบางอย่าง อีกนัยหนึ่งคือการควบคุมตนเองนอกจากนี้ ธอเรเซนและมาโฮนี (Thoresen and Mahoney. 1974: 16 – 22, อ้างถึงในกุหลาบ รัตนสังฆธรรมและคณะ 2541: 48-49) ได้สรุปกระบวนการในการควบคุมตนเองประกอบด้วยกระบวนการได้แก่

1. การควบคุมสิ่งเร้า (Stimulus control) หรือการวางแผนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (Environment planning) คือการที่บุคคลวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงตัวแปรในสิ่งแวดล้อมก่อนที่จะทำพฤติกรรมเป้าหมายเป็นการจัดการสภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งเร้าของบุคคลเพื่อที่จะกระตุ้นหรือลดพฤติกรรม เนื่องจากพฤติกรรมบางอย่างมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมดังนั้นจึงต้องควบคุมสิ่งเร้าเพื่อควบคุมพฤติกรรม

2. การควบคุมผลการกระทำ (Self – presented consequence) หรือการวางแผนเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral programming) คือการให้ ผลต่อการทำงานของตนเองหลังจากได้ทำพฤติกรรมเป้าหมายแล้ว ได้แก่ การสังเกตตนเองเช่นการบันทึกการทำแผนภูมิและการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับการสนองตอบที่ถูกควบคุม นอกจากนี้ยังมีการเสริมแรงด้วยการให้รางวัลและลงโทษทั้งทางบวกและทางลบด้วย

จากการประมวลองค์ประกอบของการควบคุมตนเองพอสรุปได้ว่าเป็นกระบวนการที่ใช้ในการควบคุมตนเองควบคุมการกระทำที่มีผลกระทบเพื่อทำในสิ่งที่ดีและเหมาะสม

6. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับครอบครัว/ครู/เพื่อน

6.1 ความหมายของสัมพันธภาพ

สัมพันธภาพหมายถึงความผูกพันความเกี่ยวข้องกันจากสายสัมพันธ์จึงเป็นความสัมพันธ์ความผูกพัน ความเกี่ยวข้องของบุคคล

6.2 สัมพันธภาพกับครอบครัว

นุชลดา โรจนประภาพรรณ (2541:59) ได้กล่าวว่า สัมพันธภาพกับครอบครัวหมายถึงการที่บิดามารดาให้ความรักและดูแลเอาใจใส่บุตรอย่างสม่ำเสมอเป็นความผูกพันกันในครอบครัวซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสัมพันธภาพในครอบครัวที่เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของชีวิตครอบครัวการมีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวจะทำให้ บุคคลในครอบครัวมีอารมณ์ที่เป็นสุขไม่สร้างปัญหาให้ครอบครัว

โสภภาพรรณ เวียงเพิ่ม (2541:9) ได้ให้ความหมายของคำว่าสัมพันธภาพกับครอบครัวหมายถึงลักษณะทางพฤติกรรมภายในครอบครัวการแสดงออกด้านความสัมพันธภาพของบิดามารดาความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรและการมีส่วนร่วมในครอบครัว

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543: 25, อ้างถึงในทศดาว ลิ้มพะสุต 2546: 20) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สัมพันธภาพกับครอบครัวหมายถึงความสัมพันธ์ของบิดามารดาและบุตร อันประกอบด้วยการพักผ่อน หย่อนใจร่วมกันของครอบครัวการที่สมาชิกมี เวลาอยู่ด้วยกันในครอบครัวการติดต่อสื่อสารอย่างมีเหตุมีผลระหว่างสมาชิกในครอบครัวความคล้อยคลึงในด้านความคิดเห็นการรับรู้ปัญหาและการแก้ไขปัญหาพร้อมกันการใช้เหตุในครอบครัวการมีศรัทธาต่อศาสนาและความขัดแย้งในครอบครัว

พีไลวรรณ มะนะสุทธิ์ (2544: 10) ให้ความหมายไว้ว่าสัมพันธภาพกับครอบครัวหมายถึงการที่บุคคลสามารถสร้างความสัมพันธ์ความเกี่ยวข้องความผูกพันรักใคร่ความสนิทสนมกลมเกลียวความคุ้นเคยใกล้ชิดกันในครอบครัว

สุพิชรีย์ หนูใหญ่ (2544: 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่าสัมพันธภาพกับครอบครัวหมายถึงความผูกพันรักใคร่สามัคคีในครอบครัวสมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจและช่วยเหลือกันได้ทำกิจกรรมที่พึงพอใจร่วมกันมีการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิกบิดามารดาเลี้ยงดูบุตรโดยให้อิสระทางความคิดและการแสดงออกไม่คอยควบคุมหรือบังคับบุตรมากเกินไปเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผลมีความผาสุกในครอบครัวและมีความมั่นคงในชีวิตสมรส

สิริพรรณ มิ่งวานิช (2537, อ้างถึงในกุหลาบ สัจธรรม. 2541: 68) ได้กล่าวสัมพันธภาพกับครอบครัวว่าต้องประกอบด้วย การสนับสนุนด้านอารมณ์มีสิ่งแวดล้อมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการยอมรับซึ่งกันและกันการช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกันมี ความสัมพันธ์รักใคร่ทางความรู้สึกและอารมณ์ที่ดีต่อกัน

ดังนั้นพอสรุปได้ว่าสัมพันธภาพกับครอบครัวหมายถึงการที่บุคคลในครอบครัว มีปฏิสัมพันธ์กันให้ความช่วยเหลือกันและกันมี ความผูกพัน รักใคร่ดูแลเอาใจใส่ต่อกันและแก้ไขกับปัญหาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

6.3 องค์ประกอบของสัมพันธภาพกับครอบครัว

ปรียา บำรุงเสนา (2545: 38) ได้กล่าวถึงลักษณะของสัมพันธภาพในครอบครัวที่ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีควรจะต้องประกอบด้วยลักษณะพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. การติดต่อสื่อสารระหว่างกันหมายถึงการมีเวลาพูดคุยกันสามารถพูดคุยกันอย่างเป็นกันเองเข้าใจกันและเปิดเผยร่วมกับรู้เรื่องราวความรู้สึกของกันและกันโดยไม่ต้องปกปิด

2. ความผูกพันและการสนับสนุนระหว่างกันหมายถึงการพักผ่อนร่วมกันความเห็นอกเห็นใจกันและแสดงความห่วงใยในสวัสดิการของกันและกันการช่วยเหลือเกื้อกูลกันรู้จักส่งเสริมและแบ่งเบาความทุกข์ของอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่ทอดทิ้ง

3. ความเชื่อถือและชื่นชมคุณค่าของกันและกันหมายถึง การมีความเชื่อมั่นในสิ่งที่อีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติไม่หวาดระแวงกันไม่ละเมิดสิทธิของแต่ละคนมีความพึงพอใจชื่นชมและศรัทธาเลื่อมใส

4. ความสอดคล้องในการปฏิบัติต่อกันหมายถึงการยอมรับในความคิดเห็นยอมรับกฎเกณฑ์มาตรฐานของบุคคลในครอบครัวไม่เข้มงวดในระเบียบวินัยและข้อกำหนดมากเกินไป

นอกจากนี้แกรนเดล (Grandall. 1980: 410 – 411, อ้างถึงใน พิมพ์ใจ ไมตรีเปรม. 2543: 30 – 31) ได้กล่าวถึงสัมพันธภาพในครอบครัวว่าเป็นความสัมพันธ์แบบปฐมภูมิ (Primary relationship) ซึ่งมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. จำนวนของบทบาท (Number of role) สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันหลายบทบาท เช่น เป็นพ่อแม่เป็นผู้สั่งสอนเป็นผู้เลี้ยงดูเป็นผู้ช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวมี การปฏิสัมพันธ์สังสรรค์กันในหลายด้านทำให้เกิดความสนใจได้รู้จักค่านิยมความเชื่อถือตลอดจนบุคลิกที่แท้จริงของกันและกัน

2. การสื่อสาร (Communication) สัมพันธภาพในกลุ่มปฐมภูมิเป็นการสื่อสารแบบเปิดมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นอย่างมีอิสระภาพและกว้างขวาง

3. อารมณ์ (Emotion) สัมพันธภาพในกลุ่มปฐมภูมิหรือในครอบครัวก่อรูปขึ้นจากอารมณ์ต่างๆ ระหว่างสมาชิกก่อให้เกิดความรักความเข้าใจความผูกพันรักใคร่ความคิดถึงความขัดแย้งหรือแม้กระทั่งความโกรธ

4. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สึก (Transferability) สัมพันธภาพแบบปฐมภูมิจะก่อรูปขึ้นกับบุคคลหนึ่งแน่นอนไม่สามารถที่จะถ่ายทอดไปสู่บุคคลอื่นได้ง่ายๆ เป็นปฏิสัมพันธ์กับบุคคลเป็นคนๆ ไปมีความรู้สึกผูกพันเฉพาะเจาะจงยากที่จะเปลี่ยนแปลงได้

7. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทอริมาน (Meta-analysis)

Glass (1976) เป็นนักวิจัยผู้บัญญัติศัพท์คำว่า “meta-analysis” เป็นคนแรก โดย Glass ได้กล่าวในสุนทรพจน์ในฐานะประธานคณะกรรมการดำเนินงานการประชุมประจำปีของสมาคมวิจัยการศึกษาอเมริกัน (American Educational Research Association = AERA) และได้ให้ความหมายว่า meta-analysis เป็นการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ (analysis of analyses) ด้วยวิธีการทางสถิติ โดย Glass ได้อธิบายถึงการวิเคราะห์ปฐมภูมิ (primary analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและการวิเคราะห์ทุติยภูมิ (secondary analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิว่ามีความแตกต่างจากการ

วิเคราะห์อภิมาน ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีการนำงานวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ จึงเป็นการวิเคราะห์ที่เหนือกว่า ลุ่มลึกกว่าการวิเคราะห์ในงานวิจัยทั่วไป (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555: 2)

สำหรับวงการการวิจัยของไทยเริ่มสนใจการสังเคราะห์อภิมาน เมื่อปี พ.ศ. 2527 โดยเป็นปีที่มีการพิมพ์งานด้านนี้เป็นครั้งแรก หนังสือชื่อ “การสังเคราะห์การวิจัย: เชิงปริมาณ” หลังจากนั้นจึงมีบทความวิชาการ งานวิจัยและหนังสือเผยแพร่มากขึ้น จนปัจจุบันมีการพัฒนาการสังเคราะห์การวิจัย โดยใช้ค่าดัชนีมาตรฐานเป็นสถิติที่ทำให้ผลการวิเคราะห์อยู่ในมาตรฐานเดียวกันเปรียบเทียบกันได้ การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์อภิมานก็สามารถใช้สถิติเหมือนกับการวิจัยทั่วไป เช่น สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ถดถอย ในอนาคตข้างหน้าปริมาณงานวิจัยจะเพิ่มมากขึ้น การสังเคราะห์งานวิจัยจะเป็นประโยชน์มากในการสร้างองค์ความรู้ แสดงให้เห็นได้ว่าการวิเคราะห์อภิมานมีความสำคัญต่อการพัฒนาและก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่เป็นระบบ และเพิ่มเป็นการเสริมสร้างความรู้พื้นฐานผู้วิจัยขอแนะนำเสนอความหมายของการวิเคราะห์อภิมาน ดัชนีมาตรฐาน รวมทั้งขั้นตอนการวิเคราะห์อภิมาน ตามลำดับ

7.1 ความหมายของการวิเคราะห์อภิมาน

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2555) ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์อภิมานว่า การวิเคราะห์อภิมาน หมายถึง การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณแบบหนึ่งที้นักวิจัยนำงานวิจัยซึ่งศึกษาปัญหาเดียวกันมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อสังเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปที่มีความกว้างและลุ่มลึกกว่าผลงานวิจัยแต่ละเรื่อง ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์อภิมาน คือ ดัชนีมาตรฐาน ได้แก่ ดัชนีขนาดอิทธิพล และดัชนีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย หน่วยการวิเคราะห์ คือ งานวิจัยหรือการทดสอบสมมติฐาน จุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์แยกได้เป็น 2 ประการ ประการแรก คือ การสังเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับดัชนีมาตรฐาน ประการที่สอง คือ การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรปรับกับดัชนี

นงลักษณ์ วิรัชชัยและสุวิมล ว่องวานิช (2541) ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์อภิมาน หมายถึง การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณแบบหนึ่งที้นักวิจัย นำงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกัน โดยงานวิจัยแต่ละเรื่องเป็นหน่วยการวิเคราะห์ ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์อภิมานเป็นผลการวิจัยวัดในรูปขนาดอิทธิพล ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ร่วมกับสารสนเทศเกี่ยวกับคุณลักษณะงานวิจัย วิธีวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การวิเคราะห์เพื่อประมาณค่าขนาดอิทธิพล หรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นดัชนีมาตรฐานที่ได้จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์แต่ละเรื่อง การวิเคราะห์เพื่อสรุปรวมค่าดัชนีมาตรฐาน และการวิเคราะห์ว่าดัชนีมาตรฐานที่ได้มีค่าแตกต่างกัน เนื่องจากตัวแปรปรับอะไร อันเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีมาตรฐานกับคุณลักษณะงานวิจัย

กล่าวโดยสรุป ความหมายของการวิเคราะห์อภิมาน คือ การวิเคราะห์อภิมาน คือการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้วิธีการทางสถิติมาวิเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัญหาเรื่องเดียวกัน จนก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ซึ่งมีความกว้างและลุ่มลึกกว่างานวิจัยเดิม โดยข้อมูลการวิจัย คือ ดัชนีมาตรฐาน ได้แก่ ดัชนีขนาดอิทธิพล และดัชนีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

7.2 ดัชนีมาตรฐานสำหรับการวิเคราะห์อภิมาน

งานวิจัยเป็นข้อมูลสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์อภิมาน ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์อภิมานในที่นี้ประกอบด้วยผลการวิจัยจากงานวิจัยแต่ละเรื่องและคุณลักษณะงานวิจัย เนื่องจากงานวิจัยแต่ละเรื่องศึกษาตัวแปรต่างกันหรือแม้แต่ศึกษาตัวแปรเหมือนกันแต่ก็อาจใช้เครื่องมือวัดต่างกัน ดังนั้นผลการวิจัยจากงานวิจัยแต่ละเรื่องจึงไม่อยู่ในสเกลเดียวกัน จำเป็นต้องทำให้อยู่ในรูปดัชนีมาตรฐาน (standard indices)

เนื่องจากการวิจัยไม่ว่าจะเป็นการวิจัยเชิงทดลอง หรือเชิงสหสัมพันธ์ ถ้ามีจุดมุ่งหมายของการวิจัยที่มุ่งศึกษาความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องกันระหว่างตัวแปร ผลการวิจัย คือ ขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังนั้นดัชนีมาตรฐานจึงมุ่งบอกค่าขนาดความสัมพันธ์ดังกล่าว ดัชนีมาตรฐานที่ใช้กันอยู่ในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณมีอยู่ 2 แบบ คือ ค่าความน่าจะเป็นและค่าสถิติความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร หรือดัชนีความสำคัญของอิทธิพล (effect magnitude)

สำหรับดัชนีความสำคัญของอิทธิพลนี้ เป็นค่าสถิติที่ถูกสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อบอกขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในปัญหาวิจัยที่นักวิจัยนำมาสังเคราะห์ ดัชนีมีความแตกต่างกันหลายชนิด Hedges (1992) สรุปดัชนีความสำคัญของอิทธิพล ทั้งดัชนีที่ถูกพัฒนาขึ้นใหม่ และดัชนีที่เป็นค่าสถิติที่มีใช้กันอยู่แล้ว มีอยู่ 6 ชนิด

ดัชนีชนิดแรก สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation coefficient) เป็นค่าสถิติที่เป็นดัชนีมาตรฐานในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ พัฒนาโดย Pearson, K. เมื่อ ค.ศ. 1904

ดัชนีชนิดที่สอง คะแนนผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย เป็นดัชนีสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลอง ดัชนีมีค่าเท่ากับผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พัฒนาโดย Cochran เมื่อ ค.ศ. 1937 ดัชนีมาตรฐานชนิดนี้ขาดคุณสมบัติการเป็นคะแนนมาตรฐาน เพราะค่าดัชนีเป็นค่าฟังก์ชันของมาตรวัดตัวแปรและมีค่าความแตกต่างกันตามค่าของตัวแปรตามในการวิจัย ในช่วงเวลาต่อมาจึงไม่เป็นที่นิยมนำมาใช้

ดัชนีชนิดที่สาม ขนาดอิทธิพล (effect size) เป็นค่าสถิติที่ถูกนำมาใช้เป็นดัชนีมาตรฐานสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลอง ค่าสถิตินี้พัฒนาโดย Cohen, J. เมื่อ ค.ศ. 1969 ดัชนีตัวนี้เป็นได้มาจากดัชนีชนิดที่สองทำให้เป็นคะแนนมาตรฐานโดยหารด้วยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ดัชนีชนิดที่สี่ คือ อัตราส่วนระหว่างค่าสถิติกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พัฒนาโดย Mantel และ Haenszel เมื่อ ค.ศ. 1959 ดัชนีชนิดนี้ใช้การเปรียบเทียบค่าสถิติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยการหาร เช่น ถ้าใช้ค่าเฉลี่ยจะบอกความสำคัญของอิทธิพลโดยการเปรียบเทียบว่าค่าเฉลี่ยกลุ่มทดลองมีค่าสูงเป็นกี่เท่าของกลุ่มควบคุม

ดัชนีชนิดที่ห้า คือ ผลต่างของสัดส่วนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พัฒนาโดย Devine และ Cook เมื่อ ค.ศ. 1983 ดัชนีชนิดนี้ไม่สนใจค่าสถิติแต่ให้ความสำคัญกับความถี่ในแต่ละกลุ่ม เหมาะสำหรับงานวิจัยที่มีระดับการวัดตัวแปรระดับนามบัญญัติ หรือ เรียงลำดับ

ดัชนีชนิดที่หก คือ ผลต่างระหว่างความถี่ที่คาดหวังกับความถี่ที่สังเกตได้ พัฒนาโดย Yusuf, Peto, Lewis, Collins และ Sleight เมื่อ ค.ศ. 1965 ดัชนีชนิดนี้ใช้หลักการคล้ายกับการคำนวณค่าไค-สแควร์

จุดประสงค์ของการบอกความสำคัญของอิทธิพลอยู่ที่ความถี่ เหมาะสำหรับงานวิจัยที่มีระดับการวัดของตัวแปรที่เป็นระดับนามบัญญัติ หรือเรียงลำดับ

แม้ว่าดัชนีมาตรฐานที่บอกความสำคัญของอิทธิพลจะได้รับการสร้าง และพัฒนาขึ้นมาหลายชนิดแต่ดัชนีที่นิยมใช้กันในการวิเคราะห์ห่อภิมาณตั้งแต่ต้นมาจนถึงปัจจุบันนี้ มีเพียงสองชนิด คือ ขนาดอิทธิพล (effect size) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

Glass, McGaw และ Smith (1981) เสนอสูตรการประมาณค่าขนาดอิทธิพล และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากงานวิจัยแต่ละเรื่อง โดยนำเสนอวิธีการประมาณค่าสองวิธี คือ วิธีการประมาณค่าโดยการคำนวณ โดยตรงจากค่าสถิติที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง และวิธีการประมาณค่าโดยการคำนวณจากค่าสถิติที่ได้จากการทดสอบนัยสำคัญ ซึ่งสำหรับการคำนวณค่าขนาดอิทธิพลในการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการประมาณค่าขนาดอิทธิพลตามสูตรของ Glass สูตรการคำนวณเบื้องต้นของ Glass (1976) Glass, McGaw และ Smith (1981) ค่าขนาดอิทธิพลมีค่าเท่ากับอัตราส่วนระหว่างผลต่างของค่าเฉลี่ยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดย Glass เสนอให้ใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุมในการคำนวณโดยอ้างว่า ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุมเป็นค่าสถิติเมื่อยังไม่มีกรให้ตัวแปรจัดกระทำ ดังนั้นค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากกลุ่มควบคุมจึงเป็นค่าประมาณที่ดีของค่าพารามิเตอร์

7.3 ขั้นตอนการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหาวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย การกำหนดปัญหาในการวิจัยต้องมีความชัดเจน หลักการเขียนก็เป็นไปตามหลักการวิจัยทั่วไป การกำหนดการวิเคราะห์ห่อภิมาณจะมีปัญหาหลัก 3 ปัญหา คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับค่าแนวโน้มสู่ส่วนกลางของดัชนีมาตรฐาน ซึ่งปัญหานี้จะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยเฉลี่ยในภาพรวม
2. ปัญหาเกี่ยวกับความแปรปรวนของดัชนีมาตรฐาน พิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรมีความแตกต่างกันระหว่างงานวิจัยแต่ละเรื่องมากน้อยเพียงใด
3. ปัญหาผลการวิจัยที่สังเคราะห์นั้นเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับคุณลักษณะงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์อย่างไร

ส่วนการกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อจะตอบปัญหาวิจัยที่ยังมีข้อขัดแย้งหรือประเด็นขาดความชัดเจนให้ได้ข้อสรุป ให้ได้องค์ความรู้เป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการ การกำหนดนโยบายและการปฏิบัติจริงต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัย ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับการวิจัย สังเคราะห์รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดพร้อมทั้งกำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์ห่อภิมาณ การนิยามตัวแปร การตั้งสมมติฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนนี้ในการดำเนินการวิจัยที่แบ่งออกเป็น 4 งาน คือการสืบค้นงานวิจัยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่สังเคราะห์ การสร้างเครื่องมือการวิจัยและการบันทึกข้อมูล การสืบค้นงานวิจัย สามารถทำการสืบค้นได้จากหลายแหล่งทั้งของประเทศไทยฐานข้อมูลต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันมี

ฐานข้อมูลออนไลน์เป็นจำนวนมาก ทำให้สะดวกในการค้นหางานวิจัยฉบับเต็มได้สะดวกรวดเร็ว การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะสังเคราะห์ นักวิจัยต้องกำหนดกลุ่มตัวอย่างให้ชัดเจน โดยพิจารณาจากจำนวนงานวิจัยที่ได้จากการสืบค้นว่างานวิจัยทั้งหมดหรือใช้เพียงบางส่วน ซึ่งงานวิจัยจำนวนมากหรือน้อยมีวิธีการวิเคราะห์ที่เหมาะสมสำหรับขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละขนาด การวัดตัวแปรในการวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ตัวแปรผลลัพธ์หรือข้อค้นพบของงานวิจัยเป็นตัวแปรที่ผู้วิจัยต้องการสังเคราะห์และตัวแปรลักษณะงานวิจัยเป็นตัวแปรที่จะอธิบายข้อค้นพบที่ได้จากการสังเคราะห์ ตัวแปรลักษณะงานวิจัยแบ่งออกเป็นลักษณะของเนื้อหาที่ทำการวิจัย และลักษณะของวิธีการศึกษาหรือวิธีวิจัย (สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม, 2530: 55) การสร้างเครื่องมืองานวิจัย เครื่องที่ใช้มี 2 แบบ คือ แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยและแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย นักวิจัยต้องกำหนดขอบข่ายข้อมูลที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ชัดเจน ครอบคลุมหลักในการสร้างก็เหมือนกับแบบสอบถามทั่วไป กระบวนการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการสังเคราะห์อภิमानนั้น จะเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประเมินคุณภาพงานวิจัย เพื่อจะพิจารณาคูณภาพงานวิจัยแต่ละเล่มก่อนนำมาสู่การบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย การประเมินคุณภาพงานวิจัยมีความสำคัญกับการสังเคราะห์งานวิจัยลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะขอเสนอสาระที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพงานวิจัย

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2543) ได้ให้ความหมายของการประเมินงานวิจัย (EVALUATION OF RESEARCH หรือ RESEARCH EVALUATION) หมายถึง การพิจารณารายงานในประเด็นต่างๆ เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำผลการพิจารณาว่าคุณภาพงานวิจัยและความสามารถของผู้วิจัยเหมาะสมหรือไม่ ประเด็นการประเมินจำแนกออกเป็น 3 ประเด็น คือ การประเมินในภาพรวม การประเมินภายใน การประเมินภายนอก ทั้ง 3 ประเด็น การประเมินมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. คุณค่าประโยชน์และความสำคัญของงานวิจัย ประเด็นนี้พิจารณาปัญหาวิจัย ผลที่ได้ของการวิจัยมีคุณค่าและประโยชน์ทั้งทางปฏิบัติอย่างไร ผลการวิจัยคุ้มค่างกับต้นทุนหรือไม่ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นเป็นประโยชน์กับคนกลุ่มใด

2. ความเหมาะสมและความถูกต้องตามหลักการวิจัย ตรวจสอบความเที่ยงตรงภายในและตรวจสอบความเที่ยงตรงภายนอกของการวิจัย

ความเที่ยงตรงภายใน (INTERNAL VALIDITY) คือ การพิจารณาว่างานวิจัยตอบปัญหาการวิจัยได้ถูกต้องหรือไม่ การออกแบบการวิจัยมีการควบคุมความแปรปรวนตามหลัก MAX MIN CON เพียงใด แผนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (SAMPLING DESIGN) แผนการสร้างเครื่องมือ (INSTRUMENT DESIGN) การเก็บรวบรวมข้อมูล แผนแบบการวิเคราะห์ข้อมูล (ANALYSIS DESIGN) พร้อมทั้งพิจารณาวิธีการลดความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นจากการวิจัย

ความเที่ยงตรงภายนอก (EXTERNAL VALIDITY) คือ ตรวจสอบว่างานวิจัยนั้นสามารถสรุปอ้างอิงไปสู่กลุ่มประชากรสำหรับการวิจัยได้ครอบคลุมหรือไม่ รวมทั้งสรุปอ้างอิงประเด็นหรือตัวแปรในการวิจัยไปสู่เนื้อหาที่ศึกษา และการสรุปอ้างอิงความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์หรือตัวแปรสรุปผู้วิจัยที่จะทำการประเมินคุณภาพงานวิจัยต้องประเมินให้ครบทุกข้อ ตั้งแต่ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย รายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวความคิดและสมมติฐานการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ และตรวจสอบเนื้อหาการวิจัย ความสัมพันธ์สอดคล้องสมเหตุสมผล เนื้อหาสาระแต่ละตอน

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล เตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบลักษณะการแจกแจงตัวแปร วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น วิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาวิจัย การวิเคราะห์ห่อภิมาณมีตัวแปรตามคือดัชนีมาตรฐาน ตัวแปรต้น คือ ตัวแปรเกี่ยวกับสาระและคุณลักษณะของงานวิจัย ดัชนีมาตรฐานที่นิยมใช้กัน คือ ขนาดอิทธิพล (EFFECT SIZE) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (CORRELATION COEFFICIENT) หลักสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูล ก็คือ การตอบปัญหาวิจัย ถ้าผลการวิเคราะห์ซ้ำในรูปดัชนีมาตรฐานไม่แตกต่างกันก็สามารถสรุปผลการวิจัยทั้งหมดตอบปัญหาวิจัยได้เลย แต่ถ้าผลการวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักวิจัยต้องวิเคราะห์ต่อไปว่าความแตกต่างนั้นเกิดขึ้นจากคุณลักษณะของงานวิจัยด้านใด แล้วทำการแยกเป็นกลุ่มตามลักษณะนั้น ซึ่งจะนำไปสู่การสรุปสังเคราะห์ผลการวิจัยแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 5 การสรุปและการนำเสนอรายงาน การสรุปผลการวิเคราะห์ต้องอภิปรายเชื่อมโยงผลการวิจัยความรู้ในอดีต ความรู้ทางทฤษฎี การเขียนข้อเสนอแนะต้องให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะทางวิชาการต้องมีความกว้างมากกว่างานวิจัยปกติ การเขียนรายงานก็เหมือนการเขียนรายงานทั่วไป แต่บรรณานุกรมจะแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ บรรณานุกรมสำหรับรายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และบรรณานุกรมของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ การเขียนต้องเป็นไปตามรูปแบบการเขียนรายงานให้ชัดเจนเสนอรายละเอียดครบทุกหัวข้อ ใช้ภาษาที่สื่อความชัดเจน

8. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-analysis)

ประทีป จินฉ่ำและคณะ (2538) ได้ทำการประมวลและสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวข้องกับการทำงานในประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสรุปความก้าวหน้าและพัฒนาการของการวิจัยในเรื่องการทำงานและค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานโดยการคำนวณและรวมค่าขนาดอิทธิพลตามวิธีการของการวิเคราะห์เมต้า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องการทำงานที่ทำการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2530 – 2538 จำนวน 222 เรื่อง ซึ่งรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบข้อมูลงานวิจัยที่คณะวิจัยสร้างขึ้น การสังเคราะห์งานวิจัยทำใน 2 ลักษณะ คือ 1) สังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอเป็นร้อยละ 2) สังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณโดยการวิเคราะห์เมต้า แบบ Vote Counting ผลการวิจัยพบว่า

1. ตัวแปรตามที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน มีการศึกษากันใน 3 ลักษณะ คือ ภาคปฏิบัติงาน พฤติกรรมการทำงาน และประสิทธิภาพการทำงาน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ (ร้อยละ 81.47) และเอกชน (ร้อยละ 18.53)

3. แนวทางที่ผู้วิจัยใช้ศึกษาเกี่ยวกับการทำงานมีอยู่ด้วยกัน 5 แนวทาง คือ

3.1 การศึกษาปัญหาและระดับของการทำงาน (ร้อยละ 54.06)

3.2 การเปรียบเทียบการทำงานตามตัวแปรต่างๆ (ร้อยละ 22.52)

3.3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานกับตัวแปรอื่นๆ (ร้อยละ 3.60)

3.4 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงาน (ร้อยละ 18.02)

3.5 การพัฒนาการทำงาน (ร้อยละ 1.80)

4. ข้อมูลสำคัญๆ เกี่ยวกับการทำงานในประเทศไทยที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้

4.1 การศึกษาปัญหาการทำงาน พบว่าส่วนใหญ่ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางโดยปัญหาที่สำคัญๆ คือ การขาดความสามารถในการทำงาน (ร้อยละ 23.91) ขาดแคลนบุคลากร (ร้อยละ 19.56) ขาดการประสานงานที่ดี (ร้อยละ 17.39) บุคลากรไม่เอาใจใส่ในการทำงาน (ร้อยละ 13.04) ขาดความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง (ร้อยละ 10.87) ขาดการติดตามประเมินผลการทำงาน (ร้อยละ 10.87) ขาดความเข้าใจบทบาทหน้าที่ (ร้อยละ 8.69) ขาดการประชาสัมพันธ์ (ร้อยละ 8.69) และปัญหาอื่นๆ

4.2 การศึกษาระดับการทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการทำงานอยู่ในระดับสูง

4.3 การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการทำงาน พบว่า ผู้วิจัยส่วนใหญ่ทำการเปรียบเทียบ การทำงานกับตัวแปร สถานภาพของผู้ตอบที่มีตำแหน่งต่างกัน ระดับการศึกษาประสบการณ์ในการทำงาน ระยะเวลาในการทำงาน อายุ สถานภาพสมรส เพศ เงินเดือน ฯลฯ และตัวแปรสำคัญที่ทำการศึกษาแล้วมักจะพบผลการวิจัยที่แตกต่างกัน ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบ

4.4 การเปรียบเทียบระดับการทำงาน พบว่า ผู้วิจัยส่วนใหญ่ทำการเปรียบเทียบ ระดับการทำงานกับตัวแปร สถานภาพการทำงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน อายุ เพศ การได้รับการฝึกอบรม ฯลฯ และตัวแปรที่ศึกษานี้เมื่อนำมาเปรียบเทียบแล้วส่วนใหญ่จะพบผลไม่แตกต่างกัน

4.5 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานกับตัวแปรอื่นๆ พบว่า มีการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับการทำงานโดยจำแนกตัวแปรต้นออกเป็นตัวแปรภายนอก บุคคล ตัวแปรภายในบุคคล และตัวแปรชีวสังคม ซึ่งผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า

- ตัวแปรภายนอกบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการทำงาน ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ พฤติกรรมผู้นำ สัมพันธภาพในกลุ่มทำงาน ชั่วโมงการทำงานในแต่ละวัน การได้รับการสนับสนุน ระยะเวลาการทำงาน จำนวนบุคลากร ความร่วมมือของผู้ร่วมงาน การติดต่อประสานงาน ที่พักอาศัย บุคลิกภาพของผู้ร่วมงานและสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ

- ตัวแปรภายในบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการทำงาน ได้แก่ ความเกี่ยวข้องกับงาน ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ ทักษะคิดต่องาน คุณธรรม

- ตัวแปรชีวสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการทำงาน ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ระดับการศึกษา

4.6 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงาน พบว่า ปัจจัยที่นำมาศึกษานั้นได้มีการจำแนกปัจจัยออกเป็นปัจจัยภายในบุคคล ปัจจัยภายนอกบุคคล และปัจจัยชีวสังคม ซึ่งผลการวิจัยที่พบปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา พบผลดังนี้

ตัวแปรปัจจัยภายในบุคคลที่นำมาศึกษาและพบผลที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เจตคติต่องาน ความสามารถในงานที่ทำ ความพึงพอใจในงาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับแรงจูงใจในการทำงาน ความเชื่อมั่น

อำนาจในตน ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ บุคลิกภาพ ลักษณะทางพุทธ ลักษณะมุ่งอนาคต ความคาดหวัง ผลประโยชน์ ขวัญและกำลังใจ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ข้อจำกัดด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง ความกระตือรือร้นในงานที่ทำ เหตุผลเชิงจริยธรรม สุขภาพจิตและวัฒนธรรมองค์การ

ตัวแปรภายนอกบุคคลที่นำมาศึกษาและพบผลที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม ภาวะผู้นำ การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับงาน พลังอำนาจ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ความสัมพันธ์ของ ผู้ร่วมงาน การติดต่อสื่อสาร การได้รับการนิเทศงาน นโยบายการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมในโครงการ โอกาสในการแสดงความสามารถ ขอบข่าย การจัดการบรรยากาศในการทำงาน ลักษณะของงาน ความร่วมมือ จากผู้เกี่ยวข้อง พฤติกรรมการบริหารการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับงาน ทรัพยากรที่มีอยู่ คุณภาพการนิเทศงาน การเข้าถึงระบบข้อมูล การมีเวลาทำงานเพียงพอ วิธีการทำงาน การมีความเป็นธรรม การเตรียมบุคลากร การใช้ความรู้ด้านจิตวิทยา การวัดและการประเมินผล สภาพสังคมและเศรษฐกิจ การคมนาคม สมรรถนะของ หน่วยงาน ความมั่นคงในการทำงาน ความสำเร็จในการทำงาน การได้รับการยอมรับนับถือ กฎระเบียบการ ทำงาน ความชำนาญเฉพาะอย่าง การปฏิบัติตามบทบาท การบริหารงานสนเทศ การกระจายอำนาจ ปัญหา การเมืองในพื้นที่ บุคลากรในพื้นที่และสังคมและวัฒนธรรมในพื้นที่

ตัวแปรปัจจัยชีวสังคม ที่นำมาศึกษาและพบผลที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ตำแหน่งการงาน สถานภาพสมรส อาชีพ เงินเดือน ความสามารถพิเศษ ภาระการเลี้ยงดู ปริมาณงานที่รับผิดชอบ สถานที่ตั้งที่อยู่อาศัย

4.7 การพัฒนาการทำงาน พบว่า มีการศึกษาและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการทำงาน ของบุคคลในลักษณะที่เป็นการเสนอแนะแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างกว้างๆ เช่น การใช้วิธีการจัด ฝึกอบรมทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรม มีการใช้ตัวแบบเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการทำงานของคุณ

การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อประมาณค่าขนาดอิทธิพลของตัวแปร กลุ่มชีวสังคม ตัวแปร ภายในบุคคล และตัวแปรภายนอกบุคคล พบว่า ตัวแปรกลุ่มชีวสังคมที่มีงานวิจัยหลายเรื่องพบผลว่ามีความสัมพันธ์เป็นบวกกับการทำงาน คือ รายได้ โดยมีขนาดอิทธิพล 0.01 ตัวแปรภายในบุคคลที่พบว่ามี ผลงานวิจัยหลายเรื่องสอดคล้องกันว่ามีความสัมพันธ์เป็นบวกกับ การทำงาน คือ ความรู้ความสามารถในงานที่ ทำ ความพอใจในงาน เจตคติต่องาน แรงจูงใจในการทำงาน ความรู้สึกความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความเชื่อ อำนาจในตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยมีขนาดอิทธิพลอยู่ระหว่าง 0.02 – 0.05 นอกจากนี้ยังพบว่า ความรู้สึกต่อหน่วยงาน บุคลิกภาพและบุคลิกภาพด้านคุณธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต เป็นตัวแปรที่มีขนาด อิทธิพลเป็นบวกต่อการทำงาน และมีผู้นำมาศึกษาไม่มากนัก สุดท้ายพบว่าตัวแปรภายนอกบุคคลที่มีขนาด อิทธิพลเป็นบวก คือ การสนับสนุนทางสังคม พฤติกรรมผู้นำ ความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงาน การติดต่อสื่อสาร สภาพแวดล้อมทางกายภาพ นโยบายและการบริหารจัดการองค์การ และบรรยากาศในการทำงาน โดยมีขนาด อิทธิพลระหว่าง 0.01 – 0.10

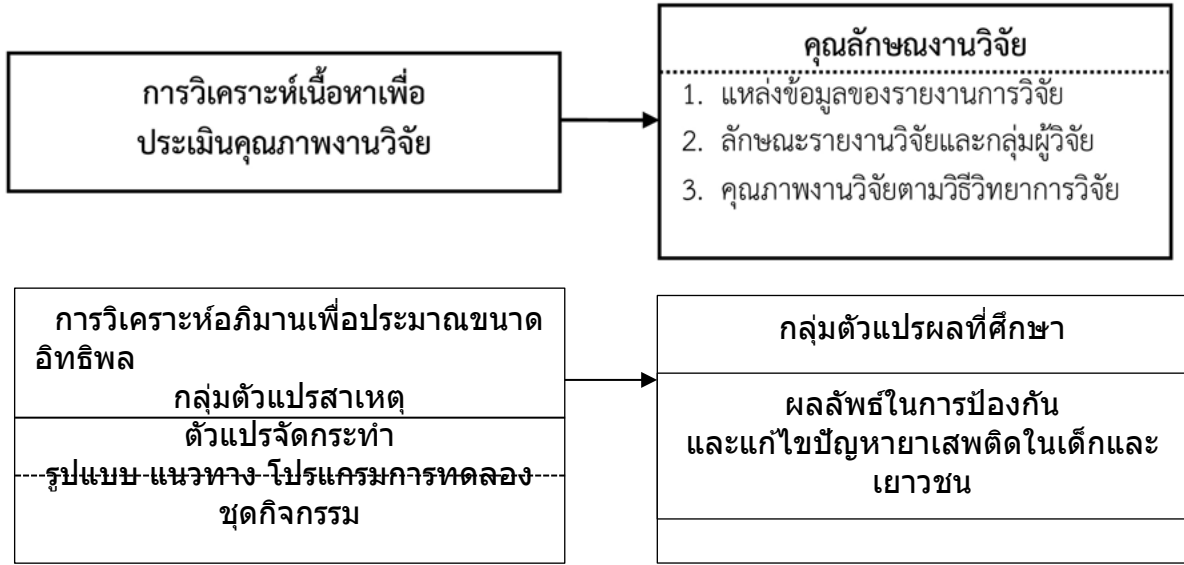
อังคินันท์ อินทรกำแหง (2551: 90-98) ทำการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับความเครียดและการเผชิญ ความเครียด โดยการสังเคราะห์จากรายงานวิจัย ปรินูญานิพนธ์และสารนิพนธ์จากสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 15 แห่ง ช่วงระหว่าง พ.ศ. 2525 ถึง พ.ศ. 2550 จำนวน 490 เรื่อง เป็นการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วย

การวิเคราะห์เนื้อหา และการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์ถ้อยคำ ตามแนวคิดของกลาส และคณะ ผลการสังเคราะห์สรุปได้ว่า งานวิจัยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์และการทำนายคิด เป็นร้อยละ 80.00 คุณภาพของแบบวัดความเครียดมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในช่วง 0.7000 ถึง 0.9800 แบบวัด การเผชิญความเครียดอยู่ในช่วง 0.6033 ถึง 0.9500 ระดับความเครียดของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ปานกลาง ร้อยละ 55.41 การเผชิญความเครียดที่เหมาะสมอยู่ระดับปานกลางร้อยละ 49.5 กลุ่มตัวอย่างที่ ศึกษาส่วนใหญ่เป็นข้าราชการกลุ่มพยาบาล ครู อาจารย์ และตำรวจ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดและการ เผชิญความเครียด จำแนกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ปัจจัยทางชีวสังคมและส่วนบุคคลที่มีต่อความเครียด มีค่า อธิธิพลเฉลี่ย 0.1609 ถึง 1.0559 โดยที่ความบกพร่องและความพิการทางกายมีค่าอิทธิพลสูงสุด 2) ปัจจัยที่ จิตลักษณะที่มีผลต่อความเครียด มีค่าอิทธิพลเฉลี่ย 0.2637 ถึง 1.6450 โดยความกังวลใจมีค่าอิทธิพลสูงสุด 3) ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อความเครียด มีค่าอิทธิพลเฉลี่ย 0.2118 ถึง 0.9725 โดยการปฏิรูปการศึกษา มีค่า อิทธิพลสูงสุด 4) โปรแกรมจัดกระทำที่ค่าอิทธิพลสูงสุดต่อความเครียด คือ การฝึกการควบคุมตนเอง ส่วน ปัจจัยที่มีผลต่อการเผชิญความเครียด พบว่า 1) ปัจจัยทางชีวสังคมและส่วนบุคคลที่มีต่อการเผชิญความเครียด มีค่าอิทธิพลเฉลี่ย 0.1214 ถึง 0.3551 โดยที่สถานที่ตั้งของที่พักอาศัยมีค่าอิทธิพลสูงสุด 2) ปัจจัยทางจิต ลักษณะที่มีผลต่อการเผชิญความเครียดมีค่าอิทธิพลเฉลี่ย 0.1201 ถึง 1.0208 โดยความคาดหวังมีค่าอิทธิพล สูงสุด 3) ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการเผชิญความเครียดมีค่าอิทธิพลเฉลี่ย 0.1635 ถึง 0.7144 โดยการ สนับสนุนจากที่ทำงานมีค่าอิทธิพลสูงสุด และ 4) โปรแกรมจัดกระทำที่มีค่าอิทธิพลสูงสุดต่อการเผชิญ ความเครียด คือ โปรแกรมการให้ข้อมูลภาพการ์ตูน

9. กรอบแนวคิด

การวิจัยนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษาที่เสร็จสมบูรณ์ ในช่วง 10 ปี ระหว่างปี การศึกษา 2550-2562 และงานวิจัยจากนักวิชาการ/อาจารย์/นักวิจัย โดยทั่วไป เนื่องจากงานวิจัยเหล่านี้มี การศึกษาปัญหาวิจัยและขอบเขตเนื้อหาการวิจัยที่มีความหลากหลายดังนั้น กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้จึงถูก พัฒนาขึ้นโดยอาศัยสาระข้อค้นพบจากรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องทุกเรื่องมาบูรณาการกัน กรอบแนวคิดการ วิจัยครั้งนี้จึงแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ส่วนของการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอ ความถี่ ร้อยละของ จำนวน รายงานวิจัยตามคุณลักษณะงานการวิจัย และ 2) ส่วนของการวิเคราะห์ถ้อยคำ กรอบแนวคิดในส่วนนี้ ประกอบด้วยรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรจัดกระทำ/ตัวแปรสาเหตุ กับตัวแปรตาม ซึ่ง ถูกประมาณ ค่าด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ถ้อยคำ ตามแนวคิดของกลาส แมคกอร์วและสมิธ (Glass, McGaw & Smith, 1981) ให้ได้ดัชนีมาตรฐานหรือขนาดอิทธิพล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็น งานวิจัยเชิงปริมาณ โดยวิธีการวิเคราะห์ถ้อยคำและวิเคราะห์เนื้อหาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยด้านการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน ที่ดำเนินการแล้วเสร็จในระหว่างปี พ.ศ. 2550 – 2562

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาที่มีเนื้อหาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเด็กและเยาวชนในประเทศไทยจากฐานข้อมูลเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) และ งานวิจัยจากนักวิชาการ/อาจารย์/นักวิจัย โดยทั่วไป ระหว่างปี การศึกษา 2550-2562

เกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัย

1. งานวิจัยเชิงปริมาณเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ถ้อยคำโดยมีงานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 580 เล่ม
2. เป็นงานวิจัยที่มีการรายงานค่าสถิติพื้นฐาน และเป็นค่าสถิติที่มาจากการทดสอบนัยสำคัญที่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัย
3. งานวิจัยฉบับภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษ

กลุ่มตัวอย่าง คืองานวิจัยตามประชากร ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เฉพาะรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ที่มีรายงานครบตามกระบวนการวิจัย ได้แก่ บทนำ วัตถุประสงค์ ระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิเคราะห์ สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ นำมาประเมินคุณภาพและวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาสังเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ถ้อยคำ คือ งานวิจัยที่ใช้แบบแผนวิจัยเดียวกันและศึกษาตัวแปรตามตัวเดียวกัน ได้แก่ ผลลัพธ์ของการป้องกันและแก้ไขการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ซึ่งมีรายงานค่าสถิติเพียงพอใช้คำนวณหาค่าขนาดอิทธิพล (effect size)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชุดได้แก่

ชุดที่หนึ่ง แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป ซึ่งเป็นรายละเอียดด้านการพิมพ์และนักวิจัย รายละเอียดด้านระเบียบวิธีวิจัย และเนื้อหาของงานวิจัย โดยเก็บข้อมูลซึ่งเป็นตัวแปรจัดประเภท 14 ตัวแปร ได้แก่

1. ประเภทงานวิจัย
2. สถาบันที่ผลิตงานวิจัย
3. ปีที่พิมพ์เผยแพร่งานวิจัย
4. หน่วยงานต้นสังกัด

5. ประเภทของวัตถุประสงค์การวิจัย
6. ประเภทสมมติฐาน
7. ประเภทกลุ่มตัวอย่าง
8. แหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง
9. แบบแผนการวิจัย
10. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
11. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
12. สถิติที่ใช้ในการวิจัย
13. ประเภทของการสรุปผลการวิจัย
14. ประเภทของการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

และเป็นตัวแปร ต่อเนื่อง 8 ตัวแปร ได้แก่

1. จำนวนหน้าของงานวิจัย
2. จำนวนหน้าของการวิจัยไม่รวม ภาคผนวก
3. จำนวนสมมติฐาน
4. จำนวนตัวแปรตาม
5. จำนวนตัวแปรต้น
6. จำนวนตัวอย่าง
7. จำนวนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
8. จำนวนวิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ชุดที่สอง เป็นแบบบันทึกรายงานค่าสถิติการทดลองสมมติฐานและผลการวิจัย โดยเก็บข้อมูลซึ่งเป็นค่าสถิติต่างๆ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลหาค่าดัชนีมาตรฐาน

ชุดที่สาม เป็นแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 23 ข้อ ลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนแต่ละระดับ หัวข้อประเมินได้แก่ ชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ ปัญหาการวิจัย ความเป็นเหตุเป็นผลในการทำการศึกษ ขอบเขตงานวิจัย นิยามศัพท์ การทบทวนวรรณกรรม กรอบแนวคิด สมมติฐาน การออกแบบงานวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ การแปลความหมาย การอภิปรายผล ประโยชน์ของงานวิจัย การนำผลการวิจัยไปใช้ และการรายงานผลการวิจัยตามหลักวิชาการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ลำดับขั้นตอน	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ขั้นตอนที่ 1 สํารวจสืบค้นงานวิจัยทุกประเภทจากฐานข้อมูลเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS)	เพื่อรวบรวม จำแนก จัดกลุ่ม รายงานวิจัยให้เป็นหมวดหมู่	ศึกษารายงานวิจัยทั้งหมดทุกประเภทที่จัดทำขึ้นจากจากฐานข้อมูลเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) และงานวิจัยจากนักวิชาการ/อาจารย์/นักวิจัย โดยทั่วไป	ได้ฐานข้อมูล รายงานวิจัย
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง	เพื่อศึกษาแนวทางการสังเคราะห์งานวิจัย	ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ได้นิยามและแนวทางการดำเนินงานวิจัย
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการจัดทำกรอบแนวคิดในการวิจัยและการจัดทำข้อเสนอโครงการ	เพื่อศึกษากรอบแนวคิดในการวิเคราะห์อภิमानงานวิจัย	การประชุมคณะนักวิจัยเพื่อทำความเข้าใจ แบ่งงาน และสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย	ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการคัดเลือกงานวิจัย	เพื่อให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพ	สํารวจงานวิจัยและรวบรวมงานวิจัย	ได้งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการประเมินคุณภาพงานวิจัย	เพื่อให้ได้งานวิจัยที่มีคุณลักษณะสมบูรณ์พอที่จะนำมาสังเคราะห์งานวิจัยได้	สร้างแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยและทดลองใช้ -ประเมินคุณภาพงานวิจัย -คัดเลือกให้ได้เฉพาะงานวิจัยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด	ได้งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ โดยแยกเป็นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
ขั้นตอนที่ 6 ขั้นการสร้างเครื่องมือและรวบรวมข้อมูล	เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้	ประชุมทีมนักวิจัยสร้างแบบบันทึกข้อมูลทดลองใช้แบบบันทึกตรวจสอบความสอดคล้องของการบันทึกข้อมูลและรวมไฟล์ข้อมูล	ได้ไฟล์ ข้อมูลระดับเล่มและระดับสมมติฐานสำหรับ การสังเคราะห์
ขั้นตอนที่ 7 ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น	เพื่อศึกษาลักษณะงานวิจัย	วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อกำหนดสถิติภาคบรรยาย	ได้ทราบลักษณะการแจกแจงความถี่งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ทั้งระดับเล่มและระดับสมมติฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ศึกษาข้อมูลในแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัยทั้งหมด ที่ได้จากการบันทึกข้อมูลจากงานวิจัยแต่ละเรื่อง ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วแยกประเด็นการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วนคือ

1. การวิเคราะห์เนื้อหา

1.1 เพื่อสรุปภาพรวมของงานวิจัยจากแบบสรุปลักษณะงานวิจัย บันทึกลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยแต่ละเรื่องที่เกี่ยวข้อง จำนวนงานวิจัยที่จำแนกตามสถาบันการศึกษาปีการศึกษาที่ผลิต ประเภทของการวิจัย จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา สมมติฐานการวิจัย การคัดเลือกตัวอย่างประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ แบบแผนการวิจัย สถิติ วิเคราะห์ข้อมูล ลงตารางเพื่อแจกแจงความถี่แล้วแปลงเป็นค่าร้อยละ สรุปเชิงบรรยายเพื่อให้เห็นภาพรวมชัดเจนยิ่งขึ้น

1.2 เพื่อสรุปผลงานวิจัย และข้อเสนอแนะจากแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัย

2. การวิเคราะห์อภิมาน

การนำค่าสถิติทดสอบสมมติฐานจากงานวิจัย มาคำนวณค่าขนาดอิทธิพลโดยวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research synthesis) ตามแบบการวิเคราะห์อภิมานของ Glass, McGaw & Smith (1981)

สูตรการประมาณค่าขนาดอิทธิพล

ประมาณค่าจากการคำนวณโดยตรง ในแบบแผนการวิจัยสหสัมพันธ์

$$d = \sqrt{\frac{n-2}{n} \left[\frac{2r}{\sqrt{1-r^2}} \right]}$$

โดยที่ d = ขนาดอิทธิพล (Effect size)

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

r = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's correlation

coefficient)

วิธีการประมาณค่าสถิติ

ค่าสถิติที่ใช้ในการประมาณค่าขนาดอิทธิพล และค่าสหสัมพันธ์ หมายถึง ค่าสถิติที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ ได้แก่ ค่า t, F, χ^2 มีสูตรในการประมาณค่า ดังนี้

1. การประมาณค่าจากค่าสถิติ t มีการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ค่าสถิติ t ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่มีสองกรณี คือ กรณีกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน และกรณีกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน มีสูตรในการประมาณค่าอิทธิพล ดังนี้

$$d = t \sqrt{\frac{1}{n_E} + \frac{1}{n_C}} \text{ หรือ } d = t \sqrt{\frac{2}{n(1-r_{EC}^2)}}$$

2. การประมาณค่าสถิติ t ในการทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เมื่อทราบค่าสถิติ t ในการทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน จะประมาณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้จากสูตร

$$r = \frac{t}{\sqrt{t^2 + n - 2}}$$

$$d = \sqrt{\frac{n-2}{n}} \left[\frac{2r}{\sqrt{1-r^2}} \right]$$

โดยที่ d = ขนาดอิทธิพล (Effect size)

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

r = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient)

t = ค่าสถิติ t

3. การประมาณค่าจากสถิติ F เมื่อมีการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนและทราบค่าสถิติ F จะประมาณค่าขนาดอิทธิพลได้จากสูตรต่อไปนี้

$$r = \frac{SS_B}{SS_T} = \frac{SS_B}{SS_W + SS_B} = \sqrt{\frac{F(df_a)}{F[(df_w) + (df_B)]}}$$

โดยที่ d = ขนาดอิทธิพล (Effect size)

df = องศาอิสระ (Degree of freedom)

r = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

F = ค่าสถิติ F

SS = ผลรวมกำลังสองของคะแนนส่วนเบี่ยงเบน (Sum of Square)

4. การประมาณค่าจากสถิติค่าสถิติไค-สแควร์เมื่อทราบค่าสถิติไคสแควร์ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจะประมาณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดังนี้

$$r = \frac{\chi^2}{\chi^2 + n}$$

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน/แผนการดำเนินงาน

งานวิจัยนี้ ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. สํารวจและรวบรวมงานวิจัยจากฐานข้อมูลวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาที่มีเนื้อหาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนในประเทศไทยจากฐานข้อมูลเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) และงานวิจัยจากนักวิชาการ/อาจารย์/นักวิจัยโดยทั่วไป ระหว่างปี พ.ศ. 2550 - 2562 ซึ่งเผยแพร่บนฐานข้อมูลออนไลน์

2. กำหนดประเด็น/ตัวแปรที่ต้องการศึกษาจากงานวิจัย

3. อ่านและทำความเข้าใจสาระในรายงานการวิจัยที่ต้องการนำมาสังเคราะห์

4. จำแนกงานวิจัย และลงรหัสงานวิจัย ตามขั้นตอนในการนำข้อมูลจากงานวิจัย ให้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งจะพิจารณาถึงวิธีการวิจัยของงานวิจัยที่ศึกษา แล้วแปลงให้เป็นไปตามรหัสตามที่กำหนดประเด็น/ตัวแปรของสิ่งที่วัดและจำแนกลงรหัสนี้ ซึ่งจะสัมพันธ์กับคุณลักษณะงานวิจัยและผลวิจัย โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลรายงานวิจัยที่ผ่านการหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความค่าตรงของแบบบันทึกข้อมูลงานวิจัย โดยใช้ความเห็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งมีค่าความตรง เท่ากับ 1.00 จากแบบบันทึก

5. วิเคราะห์ลักษณะงานวิจัย แล้วจัดหมวดหมู่และทำการสังเคราะห์โดยการแจกแจงนับความถี่ และวิเคราะห์เนื้อหา

6. สังเคราะห์ผลการวิจัยและเขียนรายงานวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน จากการสังเคราะห์งานวิจัยโดยวิธีการวิเคราะห์อภิมาน ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการสังเคราะห์งานวิจัยออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัย
2. ผลการสังเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลของตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน

1. ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัย

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์ ประกอบด้วย ระดับงานวิจัย หลักสูตรและสาขาวิชา สถาบันที่ผลิตงานวิจัย และปีที่พิมพ์

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ จำแนกตามระดับงานวิจัย

ระดับงานวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท	15	78.95
วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก	3	15.79
โครงการวิจัย	1	5.26
รวม	19	100

จากตาราง 1 พบว่างานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท ร้อยละ 78.95 จำนวน 15 เล่ม รองลงมา คือ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก ร้อยละ 15.79 จำนวน 3 เรื่อง และเป็นโครงการวิจัย ร้อยละ 5.26 จำนวน 1 เรื่อง

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ จำแนกตามหลักสูตรและสาขาวิชา

หลักสูตรและสาขาวิชา	จำนวน	ร้อยละ
สาขาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา	1	5.26
สาขาการบริหารการศึกษา	1	5.26
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต	1	5.26
สาขาการส่งเสริมสุขภาพ	1	5.26
สาขาการวิจัยการศึกษา	1	5.26
สาขาพัฒนาศึกษา	1	5.26

	หลักสูตรและสาขาวิชา	จำนวน	ร้อยละ
สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาสาธารณสุขศาสตร์	2	10.52
	สาขาสุขชุมชน	1	5.26
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต	สาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน	2	10.52
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	2	10.52
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาจิตวิทยาชุมชน	1	5.26
	สาขาพัฒนศึกษา	1	5.26
คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต	สาขามนุษยนิเวศศาสตร์	1	5.26
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาการพัฒนาสังคม	1	5.26
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม	1	5.26
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	สาขาหลักสูตรและการสอน	1	5.26
โครงการวิจัย	พยาบาลศาสตร์	1	5.26
	รวม	19	100.00

จากตาราง 2 พบว่างานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 26.30 รองอันดับ 2 ได้แก่ หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.78 รองอันดับ 3 ได้แก่ หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตและศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.52 และลำดับสุดท้าย ได้แก่ หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต พุทธศาสตรมหาบัณฑิต รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตและโครงการวิจัย จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.26

สำหรับงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ การศึกษานอกระบบโรงเรียนและพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชจำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.52 รองอันดับ 2 ได้แก่ สาขาวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา การบริหารการศึกษา การส่งเสริมสุขภาพ การวิจัย การศึกษา พัฒนา ศึกษาสุขชุมชน จิตวิทยาชุมชน พัฒนศึกษา มนุษยนิเวศศาสตร์ การพัฒนาสังคมการบริหารงานยุติธรรมและสังคม หลักสูตรและการสอนและพยาบาลศาสตร์ จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.26

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ จำแนกตามสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นแหล่งผลิตและเผยแพร่ผลงานวิจัย

สถาบันอุดมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยบูรพา	4	21.05
มหาวิทยาลัยศิลปากร	3	15.79
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	2	10.52

สถาบันอุดมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2	10.52
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2	10.52
มหาวิทยาลัยนเรศวร	1	5.26
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	1	5.26
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย	1	5.26
มหาวิทยาลัยรังสิต	1	5.26
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	1	5.26
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์	1	5.26
รวม	19	100.00

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์พบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.05 รองอันดับสอง ได้แก่ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.79 และมหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.26

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ จำแนกตามปีที่พิมพ์ (พ.ศ.)

ปีที่พิมพ์ (พ.ศ.)	จำนวน	ร้อยละ
2550	2	10.53
2551	2	10.53
2553	2	10.53
2556	4	21.04
2557	2	10.53
2559	2	10.53
2560	2	10.53
2561	3	15.78
รวม	19	100.00

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์พบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่พิมพ์ในปี พ.ศ. 2556 จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.04 รองอันดับสอง ได้แก่ พ.ศ. 2561 จำนวนปีละ 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.78 สำหรับปี พ.ศ. 2550, 2551, 2553, 2557, 2559 และ 2560 จำนวนปีละ 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.53

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระและระเบียบวิธีวิจัย

2.1 คุณลักษณะงานวิจัยประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เนื่องจากเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนจำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชน รายละเอียดแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชน

	ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและ เยาวชน	จำนวน (เรื่อง)	
*งานวิจัยแต่ละเรื่องมีลักษณะของ	นักเรียนช่วงชั้นที่ 2	4	อันดับ 2
กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชน	นักเรียนช่วงชั้นที่ 3	11	อันดับ 1
มากกว่า 1 ลักษณะและนับ	นักเรียนช่วงชั้นที่ 4	11	อันดับ 1
เฉพาะที่ระบุในหัวข้อกลุ่มตัวอย่าง	เยาวชนที่มีอายุ 18-25 ปี	4	อันดับ 2

จากตาราง 5 พบว่างานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และ 4 จำนวน 11 เรื่อง ลำดับที่สอง คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี จำนวน 4 เรื่อง

2.2 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์แต่ละเรื่อง มีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน รายละเอียดแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ จำแนกตามวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนเรื่อง	ร้อยละ
การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)	3	15.79
สุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น		
การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)	6	31.58
การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)	6	31.58
การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)	4	21.05
รวม	19	100.00

จากตาราง 6 พบว่างานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยการใช้หลักความน่าจะเป็น โดยเป็นการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) และการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 31.58 รองลงมา คือ งานวิจัยที่มีวิธีการสุ่ม

ตัวอย่างโดยการใช้หลักความน่าจะเป็น โดยเป็นการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.05 และลำดับสุดท้าย งานวิจัยที่มีวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.79

2.3 คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย ประกอบด้วย วิธีการวิจัย การตั้งสมมติฐานในงานวิจัย ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละของงานวิจัย จำแนกตามวิธีการวิจัย ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

	คุณลักษณะงานวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
วิธีการวิจัย	การวิจัยเชิงสำรวจเปรียบเทียบ/ทดลอง	10	52.63
	การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์	9	47.37
	รวม	19	100.00
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	น้อยกว่า 100 คน	9	47.37
	101 – 200 คน	4	21.05
	201 – 300 คน	1	5.26
	301 – 400 คน	4	21.05
	มากกว่า 400 คน	1	5.26
	รวม	19	100.00

จากตาราง 7 พบว่างานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจเปรียบเทียบ/ทดลอง จำนวน 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 52.63 และวิธีการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 47.37

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่ของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่มีกลุ่มตัวอย่างน้อยกว่า 100 คน จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 47.37 รองลงมาคือ งานวิจัยที่มีกลุ่มตัวอย่าง 101 – 200 คน และ 301 – 400 คน จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.05 และสุดท้ายคืองานวิจัยที่มีกลุ่มตัวอย่าง 201 – 300 คนและมากกว่า 400 คน จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.26

2.4 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เพื่อวัดตัวแปรตาม จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ศึกษาตัวแปรวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน ทั้งหมด 19 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรดังกล่าวทุกเรื่อง คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีการระบุถึงค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามไว้ในงานวิจัย รายละเอียดแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามช่วงค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาคของแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย

	ช่วงค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น	จำนวน (เรื่อง)	
*งานวิจัยแต่ละเรื่องมี	น้อยกว่า 0.759	12	อันดับ 3
แบบสอบถามมากกว่า 1 ฉบับ	0.760 – 0.809	9	อันดับ 4
	0.810 – 0.859	14	อันดับ 2
	0.860 – 0.909	16	อันดับ 1
	0.910 – 0.959	9	อันดับ 4
	0.960 ขึ้นไป	5	อันดับ 5

จากตาราง 8 พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ที่นำมาสังเคราะห์แบบสอบถามมีช่วงค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค 0.860 – 0.909 จำนวน 16 เรื่อง รองลงมาแบบสอบถามมีช่วงค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค 0.810 – 0.859 จำนวน 14 เรื่อง และลำดับสุดท้ายคืองานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์แบบสอบถามมีช่วงค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาคมากกว่า 0.960 ขึ้นไป จำนวน 5 เรื่อง

2.5 งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลอง/สำรวจเปรียบเทียบและเชิงสหสัมพันธ์ซึ่งสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ ค่า T-test, F-test และ r ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการคำนวณแปลงค่า T-test, F-test และ r ให้เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และขนาดอิทธิพล (d) เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพล ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และขนาดอิทธิพล (d) ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน

งานวิจัยเรื่องที่	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)	ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ค่าขนาดอิทธิพล (d)
01	33	ด้านพุทธิพิสัย	.9607	7.149
		ด้านจิตพิสัย	.8114	2.865
		ด้านทักษะพิสัย	.9225	4.933
02	24	ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด	.9056	4.460
		ความภาคภูมิใจในตนเอง	.8343	3.161
		ทักษะการตัดสินใจ	.2637	0.571
		ทักษะการแก้ปัญหา	.8379	3.207
		การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้เกี่ยวข้องกับสารเสพติด	.6681	1.875

งานวิจัยเรื่องที่	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r)	ค่าขนาด อิทธิพล (d)
		พฤติกรรมป้องกันการยาเสพติด	.7499	2.368
03	373	เพศ	-.0632	-0.127
		ค่าใช้จ่ายประจำวัน	-.0049	-0.010
		ระดับชั้นเรียน	.07332	0.147
		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	.07332	0.147
		สภาพการพักอาศัย	.07332	0.147
		ความคิดเห็นเกี่ยวกับอันตราย ของสารระเหย	.4790	1.094
		การควบคุมตนเอง	.4930	1.136
		สัมพันธภาพในครอบครัว	.4330	0.963
		สัมพันธภาพกับครู	.4100	0.901
		สัมพันธภาพกับเพื่อน	.5190	1.218
04	374	การควบคุมตนเอง	0.406	0.891
		ทักษะชีวิต	0.403	0.883
		การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	0.285	0.596
		สัมพันธภาพในครอบครัว	0.217	0.446
		การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว	0.286	0.599
		การรับรู้ข่าวสารจากสื่อ		
		ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติด	0.38	0.824
		การได้รับการสนับสนุนทางสังคม จากสถานศึกษา	0.455	1.025
		การได้รับการสนับสนุนทางสังคม จากเพื่อน	0.167	0.340
05	30	ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด	0.325	0.712
		ความภาคภูมิใจในตนเอง	0.343	0.756
		ทักษะการตัดสินใจ	0.315	0.688
		ทักษะแก้ไขปัญหา	0.196	0.414
		ทักษะการปฏิเสธ	0.360	0.799
		พฤติกรรมป้องกันการเสพสารเสพติด	0.505	1.211
06	30	ความรู้เกี่ยวกับภูมิคุ้มกันทางใจ	0.8305	3.087

งานวิจัยเรื่องที่	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r)	ค่าขนาด อิทธิพล (d)
		ภูมิคุ้มกันทางใจต่อการเสพยา เสพติด	0.9069	4.456
		ความสามารถในการยับยั้งชั่งใจ	0.5873	1.502
		ความมุ่งมั่นในความสำเร็จ	0.5291	1.291
		ความกล้าเผชิญกับความ เปลี่ยนแปลงใหม่ๆ	0.5280	1.287
07	40	ความรู้เรื่องสารเสพติด ลักษณะนิสัยที่เอื้ออำนวยต่อการ คิดวิจารณ์ญาณ	0.7745 0.8880	2.512 3.964
08	300	การสนับสนุนทางสังคมของ ครอบครัว	0.2610	0.543
		การสนับสนุนทางสังคมของ ชุมชน	0.2840	0.594
09	152	พุทธศาสนา	0.9457	5.859
10	60	รูปแบบการจัดกิจกรรมต้านยา เสพติดในกลุ่มนักเรียน	-	4.777
11	169	เพศ	0.3970	0.870
		การพักอาศัย	0.1725	0.352
		รายได้ที่ได้รับต่อเดือน	0.1336	0.271
12	48	ความตั้งใจในการเลิกยาเสพติด	0.1474	0.305
13	420	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่พักขณะเรียน	0.2654 0.1678	0.552 0.341
14	42	ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง	0.6906	1.957
		ทักษะการเข้าใจผู้อื่น	0.6967	1.991
		ทักษะแก้ไขปัญหา	0.7795	2.551
		ทักษะการจัดการกับความเครียด	0.7566	2.372
		ทักษะการตัดสินใจ	0.7832	2.582
		ความตระหนักถึงโทษภัยของยา เสพติด	0.8258	3.001
		ความมั่นใจต่อการเลิกยาเสพติด	0.8004	2.736

งานวิจัยเรื่องที่	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r)	ค่าขนาด อิทธิพล (d)
		การตัดสินใจอย่างแน่วแน่ต่อการ เลิกยาเสพติด	0.7631	2.420
		การมีเป้าหมายในชีวิต	0.6871	1.938
15	42	เจตคติต่อการใช้สารเสพติด	-0.2500	-0.520
		สัมพันธภาพในครอบครัว	0.4900	1.133
		สัมพันธภาพกับเพื่อน	0.5010	1.167
		สัมพันธภาพกับครู	0.3050	0.646
		การมองโลกในแง่ดี	0.4010	0.882
		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	0.3300	0.705
		อัตมโนทัศน์	0.5310	1.263
16	108	ทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติด	-0.2490	-0.519
		อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน	0.3690	0.801
		ความผูกพันในครอบครัว	0.3500	0.754
		ความแข็งแกร่งในชีวิต	0.7590	2.353
		พฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วย ปัญญา	0.5630	1.375
17	340	อายุ	0.0768	0.155
		ระดับการศึกษา	0.1215	0.245
18	374	เพศ	-0.2139	-0.439
		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	0.3440	0.735
		การควบคุมตนเอง	0.4060	0.891
		ทักษะชีวิต	0.4030	0.883
		การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	0.2850	0.596
		สัมพันธภาพในครอบครัว	0.2170	0.446
		การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว	0.2860	0.599
		การรับรู้ข่าวสารจากสื่อ	0.3800	0.824
		ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติด		
		การได้รับการสนับสนุนทางสังคม จากเพื่อน	0.4550	1.025
		การได้รับการสนับสนุนทางสังคม จากสถานศึกษา	0.1670	0.340

งานวิจัยเรื่องที่	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r)	ค่าขนาด อิทธิพล (d)
19	30	ทักษะชีวิต	0.9725	8.646

จากตาราง 9 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) และขนาดอิทธิพล (d) ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน 84 ค่า จากงานวิจัยทั้งหมด 19 เรื่อง พบว่า พิสัยของค่าขนาดอิทธิพลมีค่าระหว่าง (-0.520) – 8.646

2. ผลการสังเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลของตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน

ค่าขนาดอิทธิพล 84 ค่า จากงานวิจัยทั้งหมด 19 เรื่อง ผู้วิจัยนำมาจัดกลุ่มตัวแปร 9 กลุ่ม คือ การอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมการป้องกันตนเอง สื่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พุทธิพิสัย ปัจจัยส่วนบุคคล สัมพันธภาพ ทักษะพิสัยและจิตพิสัย ดังต่อไปนี้

ตาราง 10 แสดงค่าขนาดอิทธิพลเฉลี่ยของตัวแปรที่ส่งผลวิธีการป้องกันและแก้ไขจากการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน

ปัจจัย	จำนวนปัจจัย	ช่วงของขนาดอิทธิพล (d)	ขนาด อิทธิพล เฉลี่ย ($\bar{d}$)
การอบรมเลี้ยงดู	2	.599 - .599	0.599
พฤติกรรมการป้องกันตนเอง	3	1.211 – 4.777	2.785
สื่อ	3	.824 – 1.375	1.008
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4	.147 - .735	0.535
พุทธิพิสัย	9	.596 – 7.149	2.579
ปัจจัยส่วนบุคคล	11	(-.439) - .870	0.177
สัมพันธภาพ	16	.340 – 1.218	0.771
ทักษะพิสัย	16	.414 - 8.646	2.241
จิตพิสัย	20	(-.520) – 5.859	1.871

จากตาราง 10 พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน จำนวน 9 ตัวแปร มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยอยู่ระหว่าง (-.520) – 8.646 โดยค่าตัวแปรที่มีค่าอิทธิพลสูงสุดคือพฤติกรรมการป้องกันตนเอง มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยเท่ากับ 2.785 รองอันดับสองคือ พุทธิพิสัย มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยเท่ากับ 2.579 และตัวแปรที่มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยอันดับสุดท้ายคือ ปัจจัยส่วนบุคคลมีค่าอิทธิพลเฉลี่ยเท่ากับ .101

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนโดยการวิเคราะห์อภิมาน เป็นการศึกษาจากการสังเคราะห์งานวิจัยโดยวิธีการวิเคราะห์อภิมาน มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและศึกษาคุณลักษณะของงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน เพื่อสรุป และวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลของปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล จำแนกตามปัจจัยที่ส่งผลต่อวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ รายงานการวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน โดยศึกษาในฐาน态ตัวแปรตาม ซึ่งเผยแพร่ในฐานข้อมูลออนไลน์ TDC (ThaiLIS Digital Collection) ซึ่งประกอบด้วยปริญญาโท วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ การค้นคว้าอิสระในระดับบัณฑิตศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ.2550 - 2562 จำนวน 19 เรื่อง โดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์อภิมาน (Meta-Analysis) ของ Glass, Mcgaw & Smith (1981) สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

สรุปผลการสังเคราะห์งานวิจัย

1. ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัย

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับ

ตัวแปรระดับงานวิจัย งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท ร้อยละ 78.95 จำนวน 15 เล่ม รองลงมา คือ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก ร้อยละ 15.79 จำนวน 3 เรื่อง และเป็นโครงการวิจัย ร้อยละ 5.26 จำนวน 1 เรื่อง ตามลำดับ

ตัวแปรหลักสูตร งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 26.30 รองอันดับ 2 ได้แก่ หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.78 รองอันดับ 3 ได้แก่ หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต และศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.52 และลำดับสุดท้าย ได้แก่ หลักสูตรคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต พุทธศาสตรมหาบัณฑิต รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตและโครงการวิจัย จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.26 ตามลำดับ

ตัวแปรสาขาวิชา งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ การศึกษานอกระบบโรงเรียนและพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชจำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.52 รองอันดับ 2 ได้แก่ สาขาวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา การบริหารการศึกษา การส่งเสริมสุขภาพ การวิจัยการศึกษา พัฒนา ศึกษาสุขชุมชน จิตวิทยาชุมชน พัฒนศึกษา มนุษยนิเวศศาสตร์ การพัฒนาสังคมการ

บริหารงานยุติธรรมและสังคม หลักสูตรและการสอนและพยาบาลศาสตร์ จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.26

ตัวแปรสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตงานวิจัย งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.05 รองอันดับสอง ได้แก่ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.79 และมหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ ราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.26

ตัวแปรปีที่พิมพ์ (พ.ศ.) งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่พิมพ์ในปี พ.ศ. 2556 จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.04 รองอันดับสอง ได้แก่ พ.ศ. 2561 จำนวนปีละ 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.78 สำหรับปี พ.ศ. 2550, 2551, 2553, 2557, 2559 และ 2560 จำนวนปีละ 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.53

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระและระเบียบวิธีวิจัย

ตัวแปรลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชน งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และ 4 จำนวน 11 เรื่อง ลำดับที่สอง คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี จำนวน 4 เรื่อง ตามลำดับ

ตัวแปรวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยการใช้หลักความน่าจะเป็น โดยเป็นการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) และการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 31.58 รองลงมา คือ งานวิจัยที่มีวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยการใช้หลักความน่าจะเป็น โดยเป็นการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.05 และลำดับสุดท้าย งานวิจัยที่มีวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.79

ส่วนที่ 3 คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

ตัวแปรวิธีการวิจัย งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ เปรียบเทียบ/ทดลอง จำนวน 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 52.63 และวิธีการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 47.37

ตัวแปรจำนวนกลุ่มตัวอย่าง งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่มีกลุ่มตัวอย่างน้อยกว่า 100 คน จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 47.37 รองลงมาคือ งานวิจัยที่มีกลุ่มตัวอย่าง 101 – 200 คน และ 301 – 400 คน จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.05 และสุดท้ายคืองานวิจัยที่มีกลุ่มตัวอย่าง 201 – 300 คนและมากกว่า 400 คน จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.26 ตามลำดับ

ตัวแปรค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่ที่นำมาสังเคราะห์แบบสอบถามมีช่วงค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค 0.860 – 0.909 จำนวน 16 เรื่อง รองลงมาแบบสอบถามมีช่วงค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค 0.810 – 0.859

จำนวน 14 เรื่อง และลำดับสุดท้ายคืองานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์แบบสอบถามมีช่วงค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาคมากกว่า 0.960 ขึ้นไป จำนวน 5 เรื่อง ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) และขนาดอิทธิพล (d) ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน 84 ค่า จากงานวิจัยทั้งหมด 19 เรื่อง ซึ่งพิสัยของค่าขนาดอิทธิพลมีค่าระหว่าง (-.520) – 8.646

2. ผลการสังเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลของตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน

จากค่าขนาดอิทธิพล 84 ค่า ของงานวิจัยทั้งหมด 19 เรื่อง ผู้วิจัยนำมาจัดกลุ่มตัวแปร 9 กลุ่ม คือ การอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมการป้องกันตนเอง สื่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พุทธิพิสัย ปัจจัยส่วนบุคคล สัมพันธภาพ ทักษะพิสัยและจิตพิสัย ดังต่อไปนี้

ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน มีค่าอิทธิพลอยู่ระหว่าง .599 - .599 มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยเท่ากับ 0.599

ตัวแปรพฤติกรรมการป้องกันตนเองเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน มีค่าอิทธิพลอยู่ระหว่าง 1.211 – 4.777 มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยเท่ากับ 2.785

ตัวแปรเพศเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน มีค่าอิทธิพลอยู่ระหว่าง (-.439) - .870 มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยเท่ากับ 0.101

ตัวแปรสื่อเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน มีค่าอิทธิพลอยู่ระหว่าง .824 – 1.375 มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยเท่ากับ 1.008

ตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน มีค่าอิทธิพลอยู่ระหว่าง .147 - .735 มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยเท่ากับ 0.535

ตัวแปรพุทธิพิสัยเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน มีค่าอิทธิพลอยู่ระหว่าง .596 – 7.149 มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยเท่ากับ 2.579

ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน มีค่าอิทธิพลอยู่ระหว่าง (-.439) - .870 มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยเท่ากับ 0.177

ตัวแปรสัมพันธภาพเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน มีค่าอิทธิพลอยู่ระหว่าง .340 – 1.218 มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยเท่ากับ 0.771

ตัวแปรทักษะพิสัยเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน มีค่าอิทธิพลอยู่ระหว่าง .414 - 8.646 มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยเท่ากับ 2.241

ตัวแปรจิตพิสัยเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน มีค่าอิทธิพลอยู่ระหว่าง (-.520) – 4.456 มีค่าอิทธิพลเฉลี่ยเท่ากับ 1.661

อภิปรายผล

คุณลักษณะของงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน

จากผลการสังเคราะห์พบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่เผยแพร่ในปี พ.ศ.2556 เป็นงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา โดยส่วนใหญ่วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ปริญญาเอกและโครงการวิจัย ตามลำดับ งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นงานวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตามลำดับ ในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต และศิลปศาสตรมหาบัณฑิตในสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ การศึกษานอกระบบโรงเรียน พยาบาลสุขภาพจิต และจิตเวช การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา การบริหารการศึกษา การส่งเสริมสุขภาพ การวิจัย การศึกษา พัฒนา ศึกษาสุขชุมชน จิตวิทยาชุมชน พัฒนศึกษา มนุษยนิเวศศาสตร์ การพัฒนาสังคมการบริหารงานยุติธรรมและสังคม หลักสูตรและการสอนและพยาบาลศาสตร์ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสาขาวิชาที่ศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการศึกษาเนื่องจากการใช้สารเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาสำคัญที่จะนำไปสู่ปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรมและปัญหาอื่นๆ ในอนาคต

สำหรับประเด็นระเบียบวิธีวิจัย ในเรื่องจำนวนกลุ่มตัวอย่างและวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่ศึกษาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็นโดยการสุ่มแบบหลายขั้น ตอน (Multi-stage Random Sampling) การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามลำดับ ในขณะที่จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีขนาดมากกว่า 100 คนขึ้นไป จะเห็นว่าเมื่อทำการศึกษาในขั้นตอนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างพบว่ามีเหมาะสมและเป็นจำนวนตัวอย่างที่เพียงพอสำหรับการอ้างอิงไปสู่กลุ่มประชากร สุวัฒน์ สุวรรณเขตนิคม (2541; 67-68) ที่กล่าวว่า ในการทำการวิจัยหากผู้วิจัยต้องการจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มประชากรที่มีขนาดใหญ่ สามารถที่จะทำการเลือกวิธีการกำหนดขอบเขตของผู้ให้ข้อมูลได้โดยการลดขนาดของกลุ่มประชากรหรือไม่ก็สามารถคำนวณหา กลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นตัวแทนที่ดีเพียงพอสำหรับการอ้างอิงไปยังกลุ่มประชากร

การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิเคราะห์อภิมาน (Meta-Analysis) ของ Glass, McGaw & Smith (1981) ดังนั้นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาศึกษาจึงต้องเป็นงานวิจัยที่มีค่าสถิติเพียงพอสำหรับการคำนวณค่าขนาดอิทธิพล โดยงานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจเปรียบเทียบที่กำหนดสมมติฐานแบบไม่มีทิศทาง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามส่วนใหญ่มีค่าความเชื่อมั่น 0.860 – 0.909 ซึ่งในการคำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยอาศัยค่าความแปรปรวนโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่าเมื่อยิ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่ามากส่งผลทำให้มีความเชื่อมั่นสูง (เกียรติสุดา ศรีสุข. 2552; 144)

จากการคำนวณค่าขนาดอิทธิพล โดยการปรับค่าสถิติ T-test และ F-test ให้เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) และทำการแปลงเป็นค่าขนาดอิทธิพล (d) ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการป้องกันและแก้ไขการ

ใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนพบว่ามีความถี่ทั้งหมด 84 ค่า จากงานวิจัยทั้งหมด 19 เรื่อง ซึ่งพิสัยของค่าขนาดอิทธิพลมีค่าระหว่าง (-.520) – 8.646 ซึ่งค่าอิทธิพลหมายถึง ปริมาณความแปรปรวนในตัวแปรตามที่อธิบายได้ด้วยตัวแปรอิสระ (ดุขฎฐ์ โยเทลา. 2535; 4) ซึ่งขนาดอิทธิพลมีค่าได้ทั้งบวกและลบ ถ้าขนาดอิทธิพล มีค่าเป็นบวกสูงมาก แสดงว่าตัวแปรจัดกระทำนั้นมีขนาดอิทธิพลมาก ถ้าค่าขนาดอิทธิพลมีค่าเท่ากับศูนย์ แสดงว่าตัวแปรจัดกระทำไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม และหากค่าขนาดอิทธิพลมีค่าเป็นลบ แสดงว่าตัวแปรจัดกระทำมีอิทธิพลน้อย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชน

จากการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อศึกษาตัวแปรจัดกลุ่มที่ส่งผลต่อวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนซึ่งจากการสังเคราะห์รวบรวมได้ทั้งหมด 9 ปัจจัย ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมการป้องกันตนเอง สื่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พุทธิพิสัย ปัจจัยส่วนบุคคล สัมพันธภาพ ทักษะพิสัยและจิตพิสัย โดยปัจจัยที่มีผู้สนใจศึกษาเปรียบเทียบมากที่สุด คือ จิตพิสัย รองลงมา คือ ทักษะพิสัยและลำดับสุดท้าย คือ การอบรมเลี้ยงดู โดยการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้พบว่าปัจจัยด้านพฤติกรรมการป้องกันตนเองมีความสัมพันธ์ต่อวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนสูงที่สุด โดยลำดับรองลงมา ได้แก่ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย ตามลำดับ

พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเด็กและเยาวชนเป็นการมุ่งพัฒนาเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญจึงจำเป็นต้องสร้างหรือเปลี่ยนแปลงเด็กและเยาวชนแต่ละคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจึงจะทำให้เด็กและเยาวชนเกิดพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดซึ่งเป็นรูปแบบของกิจกรรมหรือพฤติกรรมที่เด็กและเยาวชนกระทำโดยปกติสม่ำเสมอในการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นหรือเพื่อยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี (ศุภร ชินะเกตุ. 2550: 35; จำลอง ลิถัน. 2551: 14)

พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเด็กและเยาวชนจะให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษา ด้านจิตใจหรือความรู้ซึ่งเป็นวิธีการที่สำคัญอย่างมากของการศึกษาเพื่อป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเด็กและเยาวชนเพราะถ้าขาดการพัฒนาในด้านจิตใจแล้ว การให้การศึกษาเพื่อป้องกันก็ไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่งได้ (เมธปียา เกิดผล แดงรัตนา. 2556: 61) ดังนั้นเมื่อพิจารณาการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเด็กและเยาวชนผู้วิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้านประกอบด้วย

ปัจจัยด้านพุทธิพิสัยเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสารเสพติดผ่านการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวโดยพ่อแม่และสมาชิกอื่นๆ ในครอบครัวรวมทั้งได้รับการอบรมสั่งสอนจากครูในโรงเรียนและสถาบันการศึกษา รวมถึงสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับสังคมและเพื่อนที่ล้วนส่งผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ดังนั้นการให้ความรู้โดยมุ่งเน้นเกี่ยวกับอันตรายและโทษของสารเสพติดแต่ละประเภทผ่านการสนับสนุนของครอบครัว ครูและเพื่อนในสถานศึกษาด้วยสัมพันธภาพที่ดีจึงสามารถช่วยให้เด็กและเยาวชนเกิดความรู้เกี่ยวกับแนวทางการป้องกันตนเองจากการสารเสพติดซึ่งจะต้องเชื่อมโยงกับปัจจัยด้าน

จิตพิสัยอีกด้วย (เสถียร นามขารี. 2550: 41 – 44; ศุภร ชินะเกต. 2550: 62 – 73; ประณยา ปันปิน. 2551: 32 – 44; วัชรี แก้มงาม. 2556: 8 – 15; ชานนท์ มณีศรี. 2556: บทคัดย่อ; สรวิชญ์ เหล่าตรุณ. 2561: 15 – 23; พุทธิพร พงศ์นันท์กุลกิจ. 2561: 15)

ปัจจัยด้านจิตพิสัยเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีทางจิตวิทยาซึ่งจะอธิบายเกี่ยวกับเจตคติ อารมณ์ และความรู้สึกที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนโดยมุ่งเน้นให้เกิดการควบคุมตนเองซึ่งเป็นความสามารถในการกำกับตนเองด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ไม่ว่าจะเผชิญปัญหาหรือสถานการณ์ใดก็ตามแต่เด็กและเยาวชนยังคงแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ศุภร ชินะเกต. 2550: 46) ภูมิคุ้มกันทางใจเป็นปัจจัยด้านจิตประการหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ภูมิคุ้มกันทางใจเป็นคุณลักษณะ หรือบุคลิกภาพ ของแต่ละบุคคลที่สามารถ จะกลับเข้าสู่ภาวะปกติและสามารถรับมือกับปัญหาได้แม้ว่าจะต้องเผชิญกับความทุกข์ยากความลำบาก ทั้งนี้ภูมิคุ้มกันทางใจเป็นกระบวนการการปรับตัวของแต่ละคนให้เข้ากับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ยากลำบากซึ่งต้องเผชิญกับความเครียดหรือสถานการณ์ที่ต้องการหาทางออกจากปัญหาและอุปสรรค รวมถึง ยังเป็นแนวทางการป้องกันที่จะใช้ในการต่อต้านความเสี่ยงด้านต่างๆ ซึ่งจะทำให้แต่ละบุคคลสามารถเผชิญต่อความเสี่ยงได้ดียิ่งขึ้น (เมธียา เกิดผล แดงรัตน์. 2556: 61) นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความมุ่งมั่นในความสำเร็จสามารถกำหนดเป้าหมายในชีวิต มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดีซึ่งเป็นการรับรู้เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะความสามารถตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมทั้งด้านที่ดีและไม่ดีที่เด็กและเยาวชนมีต่อตนเอง (สรวิชญ์ เหล่าตรุณ. 2561: 22) มีความแข็งแกร่งในชีวิตและความภาคภูมิใจในตนเอง สิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยด้านจิตพิสัยที่ป้องกันเด็กและเยาวชนจากการเสพยาเสพติด (นฤมล มีนา. 2560: 8 - 22)

นอกจากนี้กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประสบการณ์เสพยาเสพติดจะต้องพัฒนาปัจจัยด้านจิตพิสัยให้เด็กและเยาวชนเกิดความตั้งใจและมั่นใจในการเลิกยาเสพติด เจตคติต่อการใช้ยาเสพติด ความกล้าเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ซึ่งปัจจัยด้านจิตพิสัยจะเป็นตัวแปรทางจิตวิทยาทำให้เด็กและเยาวชนเกิดเจตคติ ความรู้สึกและอารมณ์ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยมีประสบการณ์ในการเสพยาเสพติด (วัชรี แก้มงาม. 2556: 29 - 33)

ด้านทักษะพิสัยเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดโดยเชื่อมโยงระหว่างความรู้ เจตคติและค่านิยมของบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและจิตสังคมของเด็กและเยาวชน (เสถียร นามขารี. 2550: 37) ที่มีต่อสิ่งเสพติดโดยเมื่อเด็กและเยาวชนได้รับความรู้เกี่ยวกับอันตรายและพิษภัยของยาเสพติดมากขึ้นและมีจิตใจที่เข้มแข็งในการต้านทานต่อสภาพแวดล้อมหรือสิ่งยั่วยุในการเสพยาเพิ่มขึ้นจะทำให้เกิดเป็นทักษะต่างๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติด

ทักษะชีวิต หมายถึง ความพร้อมในการคิดวิเคราะห์เพื่อการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่จะมีส่วนต่อชีวิตด้วยความสุขุม รอบคอบและจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยบุคคลจะมีความสามารถในการปรับตัวและแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็น พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคม (ศุภร ชินะเกต. 2550: 58; เสถียร นามขารี. 2550: 32; นราศักดิ์ ปานบุตร. 2553: 54; นฤมล มีนา. 2560: 14) ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้จัดองค์ประกอบที่ส่งเสริมให้เกิดทักษะชีวิตด้วยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคลและสมาชิกในครอบครัว

ครูและเพื่อนในสถาบันการศึกษา การสื่อสารและการรับรู้เกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติด การตัดสินใจในการเลือกแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในสถานการณ์ต่างๆ การแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม การจัดการกับอารมณ์และความเครียด (เสถียร นามขารี. 2550: 36; นราศักดิ์ ปานบุตร. 2553: 54 - 67; นฤมล มีนา. 2560: 14) การสร้างทักษะการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้เสพยา ความสามารถในการยับยั้งชั่งใจเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสังคมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด ทักษะการจัดการความเครียดและทักษะการตระหนักรู้ในตนเองซึ่งทักษะชีวิตเหล่านี้เด็กและเยาวชนจะต้องได้รับการถ่ายทอดความรู้และเสริมสร้างเจตคติที่ดีเพื่อให้เกิดทักษะที่ช่วยในการป้องกันตนเองจากเสพยาเสพติด

ข้อค้นพบจากการสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้อย่างพบว่าการเสริมสร้างพฤติกรรมป้องกันการตนเองจากสิ่งเสพติดของเด็กและเยาวชนจะเป็นการดำเนินการในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (ศุภร ชินะเกตุ. 2550; จำลอง ลีสิน. 2551; ชานนท์ มณีศรี. 2556; เมธียา เกิดผล แดงรัตน. 2556; กรกฏ ไชยเจริญ. 2556; จิตติวิสุทธิ วิมุตติปัญญา. 2557; ยศชนินทร์ ประเสริฐโสภา. 2559; สรวิชญ์ เหล่าตรุณ. 2561; พุทธิพร พงศ์นันท์กุลกิจ. 2561) เนื่องจากมีข้อมูลบ่งชี้เกี่ยวกับจำนวนคดีของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในช่วงวัยนี้จากทั่วประเทศซึ่งกระทำความผิดเกี่ยวกับสิ่งเสพติดจำนวนมาก (สรวิชญ์ เหล่าตรุณ. 2561: 11 - 12) อันเป็นผลมาจากโรงเรียนและชุมชนเป็นสถานที่ที่มักมีการลักลอบซื้อขายยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนรวมทั้งยังเป็นช่วงวัยที่เอื้อต่อการติดสิ่งเสพติดได้ง่ายมากกว่าช่วงวัยอื่น (วัชร แก้มงาม. 2556: 20 - 28; สรวิชญ์ เหล่าตรุณ. 2561: 12) ดังนั้นการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนจะเป็นประโยชน์ในวงกว้างที่จะช่วยลดจำนวนปัญหาเสพติดในช่วงวัยผู้ใหญ่ตามไปด้วยซึ่งจากการศึกษาจะพบว่าเมื่อเด็กและเยาวชนได้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด เจตคติและทักษะต่างๆ จะส่งผลทำให้เด็กและเยาวชนเกิดพฤติกรรมป้องกันการตนเองสูงขึ้น (ชานนท์ มณีศรี. 2556: บทคัดย่อ; พุทธิพร พงศ์นันท์กุลกิจ. 2561: 15)

นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันการตนเองจากสิ่งเสพติดของเด็กและเยาวชนในประเทศและต่างประเทศพบว่าสอดคล้องกันโดยอธิบายเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการป้องกันการตนเองจากสิ่งเสพติดของเด็กและเยาวชนเป็นผลมาจากการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของสิ่งเสพติด การสร้างเจตคติที่เหมาะสมต่อการปฏิเสธและป้องกันการตนเองจากสิ่งเสพติดและสร้างเสริมทักษะต่างๆ ที่สนับสนุนต่อการการป้องกันการตนเอง รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัว สร้างสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดโดยมุ่งเน้นการให้ความรู้แก่ครูและนักเรียนควบคู่กันไปและดูแลให้สถานศึกษาเป็นสถานที่ปลอดภัยสิ่งเสพติด (Feinstein. 2005: abstract; Dawkins, Williams, and Guilbault. 2006)

ข้อจำกัดในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การคัดเลือกงานวิจัยเพื่อนำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นตัวแปรตาม เมื่อทำการหาค่าขนาดอิทธิพลแล้วนำมาอธิบายพบว่าอาจทำให้เกิดความไม่สอดคล้องในวัตถุประสงค์ของสถิติแต่ตัว ซึ่งอาจส่งผลทำให้การสรุป

ผลการวิจัยไม่ชัดเจนหรืออาจเกิดข้อผิดพลาดในการอธิบายความหมายของค่าอิทธิพลที่เป็นค่าสถิติที่ใช้อธิบายอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม

2. การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้เป็นศึกษาเพื่อหาค่าขนาดอิทธิพลที่ตัวแปรอิสระมีต่อตัวแปรตามซึ่งในการวิจัยผู้วิจัยได้ให้นำหนักกับการคัดเลือกงานวิจัยที่มีค่าสถิติเพียงพอที่จะใช้ในการคำนวณหาค่าขนาดอิทธิพลซึ่งอาจก่อให้เกิดจุดอ่อนในด้านเนื้อหาของงานวิจัยที่น่าสังเคราะห์อาจไม่ครอบคลุมงานวิจัยทั้งหมดที่ได้ดำเนินการวิจัยในช่วงปี พ.ศ. 2550 – 2561 ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงข้อค้นพบที่เฉพาะเจาะจงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยครั้งนี้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้พบว่าป็นงานวิจัยเชิงสำรวจเปรียบเทียบ/เชิงทดลองและเชิงสหสัมพันธ์ซึ่งมีจำนวนไม่มากเมื่อเทียบกับจำนวนงานวิจัยที่สืบค้นพบเบื้องต้น ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดด้านคุณภาพงานวิจัยและค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ทำให้ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ห่อภิมาณได้

2. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ทำในบริบทของกลุ่มเด็กและเยาวชน ดังนั้นการศึกษาวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดในบริบทอื่นจึงเป็นความท้าทายที่น่าสนใจต่อการศึกษาค้นคว้าในมิติที่แตกต่างออกไป ซึ่งจะสามารถทำให้เรามองค้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดที่กว้างมากขึ้น

3. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณทั้งหมดซึ่งจากการคัดเลือกงานวิจัยพบว่างานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้เทคนิควิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเท่านั้น ดังนั้นหากต้องการศึกษาวิธีการป้องกันและแก้ไขการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนอย่างลึกซึ้งซึ่งอาจต้องคัดเลือกงานวิจัยเชิงคุณภาพที่มีคุณภาพเพียงพอต่อการสังเคราะห์เนื้อหาอย่างลึกซึ้ง

บรรณานุกรม

- กรกฎ ไชยเจริญ. (2556). การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิด
วิจารณ์ญาณในการป้องกันการเสพยาเสพติดสำหรับเยาวชนนอกระบบโรงเรียนในภาคใต้.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน. คณะครุศาสตร์.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมสุขภาพจิต. (2542). คู่มือการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ:
กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข. (2543). คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็ก.
นนทบุรี: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต.
- กุหลาบ สัจธรรม. (2541). สัมพันธภาพในครอบครัวกับปัญหายาเสพติดและพฤติกรรมทางเพศของ
นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก. ชลบุรี: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กุหลาบ รัตนสัจธรรมและคณะ. (2541). สัมพันธภาพในครอบครัวกับปัญหายาเสพติดและพฤติกรรมทาง
เพศของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก. ชลบุรี : คณะสาธารณสุขศาสตร์มหา
วิทยาลัยบูรพา.
- จรรยา ลากศิริอนันต์กุล. (2543). การพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้นผ่านชุมชนนักเรียนบ้านโป่ง ราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิณห์จุฑา ชัยเสนา ดาลลาส, นุชนาถ แก้วมาตร, ภาคินี เดชชัยยศ, หทัยชนก เผ่าวิริยะ, เรือเอกศรีวิษฐ์
บุญประชุมและจำเอกสุรชาติ นันตา. (2559). ผลของโปรแกรมกลุ่มบำบัดเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ
ต่อการมองโลกทางบวกและความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดของเยาวชนที่ใช้สารเฮมเฟตามีน.
คณะพยาบาลศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตติวิสุทธิ วิมุตติปัญญา. (2557). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมด้านยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน
มัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. หลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- จำลอง ลิลีน. (2551). พฤติกรรมป้องกันตนเองจากการเสพยาเสพติดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 อำเภอกันทร
ลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน. คณะ
ศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ช่อแก้ว ส่งแสงทอง. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย ในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. แขนง
วิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ชานนท์ มณีศรี. (2556). ผลของโปรแกรมการสร้างเสริมทักษะชีวิตต่อการป้องกันการเสพยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาสาธาณสุขชุมชน. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ดวงเดือน พันธุนาวิน. (2528). ปัจจัยทางจิตวิทยาในวัยที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ถนอมวรรณ อยู่ขำ. (2547). พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานพัฒนาการศึกษาและนันทนาการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- หัตตดาว ลิ้มพะสุต. (2546). แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูบุตรและสัมพันธภาพในครอบครัว. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2555). การสังเคราะห์การวิจัย การวิเคราะห์อภิมาน (Meta-Analysis). เอกสารประกอบการบรรยาย Thailand Research Expo 2012.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย; และ สุวิมล ว่องวานิช. (2541). การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์อภิมานและการวิเคราะห์เนื้อหา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล มีนา. (2560). ผลของการใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดในเด็กและเยาวชนที่ได้รับการติดตามโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์สาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต. คณะสาธาณสุขศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นราศักดิ์ ปานบุตร. (2553). ผลของโปรแกรมการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์สาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิกรดุสิตลีและคณะ. (2545). คู่มือการสอนเพศศาสตร์ศึกษาระดับมัธยม. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิติ ฤทธิ์สุรกาญจน์. (2559). การมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นิตยาภรณ์ ดั่งเรือง.(2540). การเปรียบเทียบผลการใช้การควบคุมตนเองกับการใช้เงื่อนไขเพื่อลดพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิบูลสังฆรักษ์ประชาอุทิศ อำเภอพิบูลนครศรีธรรมราช. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- นุชลดา โรจนประภาพรรณ. (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดากับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นตอนต้น” สังกัดกรมสามัญศึกษา, อำเภออรัญประเทศจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยมหิดล.

- บุรินทร์ กฤตสัมพันธ์. (2560). การบริหารงานกิจการนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดของนักเรียนโรงเรียน
โพธิสัมพันธ์พิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประณยา ปันปิน. (2551). โปรแกรมการสร้างเสริมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดในนักเรียน
ประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ.
บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประธาน วัฒนวาณิชย์. (2546). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพิมพ์
ประกายพริก.
- ปรียา บำรุงเสนา. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างเขาวนอารมณ์กับสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- พระครูบุญเขตโสภณ. (2557). การป้องกันปัญหาเสพยาเสพติดของเยาวชนตามแนวทางพุทธศาสนา.
วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการพัฒนาสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิมพ์ใจ ไมตรีเปรม. (2543). การศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวของพนักงานภาคธุรกิจในภาวะวิกฤต
เศรษฐกิจในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม). บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- เมธิยา เกิดผล แต่งรัตน. (2556). การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้าง
ภูมิคุ้มกันทางใจต่อการเสพยาเสพติดของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดซ้ำ. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน. คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ยงยุทธวงศ์ ภิรมศานต์. (2543). การสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้สารเสพติด. นครปฐม: ม.ป.
- ยศชนินทร์ ประเสริฐโสภ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียน:
กรณีศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร
มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัชรี้ แก้มงาม. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวและชุมชนกับพฤติกรรม
การเลิกเสพยาบ้าของวัยรุ่นในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์
คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์. วิชาเอกการพัฒนาครอบครัวและสังคม.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศุภร ชินะเกตุ. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาพัฒน
ศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาจิต. (2536). การปรับพฤติกรรม. ส่วนวิจัยและพัฒนาวิชาการสำนักงานคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. กรุงเทพฯ: พิธีพัฒนา.

- สมพร สุทัศน์ีย์. (2541) . **มนุษย์สัมพันธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสถียร นามชารี. (2550). **การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านโพเงิน อำเภอกษัตริย์ จังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุชา จันทร์เอม. (2546). **จิตวิทยาวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพัชรีย์ หนูใหญ่. (2544). **ความสัมพันธ์ในครอบครัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โสภาพรรณ เวียงเพิ่ม. (2541). **ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ เจตคติต่อบทบาททางเพศ สัมพันธภาพในครอบครัวกับบทบาททางเพศของนักเรียนวัยรุ่น ในจังหวัดหนองคาย**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Dawkins, M. P., Williams, M. M., & Guibault, M. (2006). **Participation in School Sports: Risk or Protective Factor for Drug Use Among Black and White Students**. *Journal of Negro Education*, 75(1), 25-33
- Feinstein, D. (2005). **The California Organization of Police and Sheriffs (COPS) Salutes United States** [online]. Accessed 20 May 2021. Available from <http://cops.cc/salutes/auards/feinstein>.
- World Health Organization. (1994). **Life Skill Education for Children and Adolescents in School**. Geneva. Switzerland: WHO.

ภาคผนวก

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 001

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านโพเงิน อำเภอกะชังศรีสะเกษ จังหวัดร้อยเอ็ด

ชื่อผู้วิจัย เสถียร นามซารี

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปีที่พิมพ์ 2550

ระดับงานวิจัย ปรินทิพนิพนธ์ระดับปริญญาโท

หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต

สาขาที่ผลิตงานวิจัย สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา

คณะ บัณฑิตวิทยาลัย

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านโพเงิน อำเภอกะชังศรีสะเกษ จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้โปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านโพเงิน อำเภอกะชังศรีสะเกษ จังหวัดร้อยเอ็ด เขต 2 ใน 2 ด้านคือ

2.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด

2.2 ด้านทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด

แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิต

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย การวิจัยเชิงทดลอง

สมมติฐานในงานวิจัย แบบมีทิศทาง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านโพเงิน อำเภอกะชังศรีสะเกษ จังหวัดร้อยเอ็ด เขต 2

จำนวนประชากรที่ศึกษา 550 คน
 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 33 คน
 วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. โปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด
2. แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด
3. แบบวัดทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

แบบวัดทักษะชีวิต มีค่าความเชื่อมั่น 0.93

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย ระดับนัยสำคัญ 0.01

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ t	ระดับนัยสำคัญ
1	ด้านพุทธิพิสัย	ทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด	19.29	0.01
2	ด้านจิตพิสัย		7.73	0.01
3	ด้านทักษะพิสัย		13.31	0.01

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 002

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย โปรแกรมการสร้างเสริมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพสารเสพติดในนักเรียนประถมศึกษา
จังหวัดเชียงราย

ชื่อผู้วิจัย ประณยา ปันปิน

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ปีที่พิมพ์ 2551
ระดับงานวิจัย ปริญญาโท
หลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาที่ผลิตงานวิจัย สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ
คณะ บัณฑิตวิทยาลัย

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการสร้างเสริมทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพสารเสพติดใน
นักเรียนประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย

แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิต

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย การวิจัยกึ่งการทดลอง
สมมติฐานในงานวิจัย แบบมีทิศทาง
กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย
จำนวนประชากรที่ศึกษา -
ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 48 คน
วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด
3. แบบสอบถามความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง

4. แบบสอบถามทักษะการตัดสินใจ
5. แบบสอบถามทักษะการแก้ปัญหา
6. แบบสอบถามทักษะการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้เกี่ยวข้องกับสารเสพติด
7. แบบวัดพฤติกรรมป้องกันสารเสพติด

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ด้านความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด	ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.85
ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.85
ด้านทักษะการตัดสินใจ	ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.80
ด้านทักษะการแก้ปัญหา	ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.78
ด้านทักษะการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนเสพสารเสพติด	ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.83
ด้านพฤติกรรมป้องกันการเสพสารเสพติด	ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.82

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย ระดับนัยสำคัญ 0.01

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ t	ระดับนัยสำคัญ
1	ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด	พฤติกรรมป้องกัน สารเสพติด	10.015	0.01
2	ความภาคภูมิใจในตนเอง		7.097	0.01
3	ทักษะการแก้ปัญหา		7.201	0.01
4	ทักษะการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนเสพสารเสพติด		4.211	0.01
5	พฤติกรรมป้องกันการเสพสารเสพติด		5.316	0.01

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 003

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย พฤติกรรมป้องกันตนเองจากการเสพยาเสพติดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

ชื่อผู้วิจัย จำลอง ลีลัน

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีที่พิมพ์ 2551

ระดับงานวิจัย ปริญญาโท

หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาที่ผลิตงานวิจัย จิตวิทยาชุมชน

คณะ ศึกษาศาสตร์

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการเสพยาเสพติดความคิดเห็นเกี่ยวกับอันตรายของสารเสพติดการควบคุมตนเอง สัมพันธภาพกับครอบครัว สัมพันธภาพกับครูและสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลได้แก่ เพศ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สภาพการพักอาศัยและค่าใช้จ่ายประจำวันที่ได้รับ

3. เพื่อศึกษาว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับอันตรายของสารเสพติดการควบคุมตนเองสัมพันธภาพกับครอบครัวสัมพันธภาพกับครูและสัมพันธภาพกับเพื่อนเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการเสพยาเสพติดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการเสพยาเสพติด
2. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง
3. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับสัมพันธภาพ

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย การวิจัยกึ่งทดลอง

3	สัมพันธภาพกับครอบครัว	พฤติกรรมป้องกันตนเอง จากการเสพยาเสพติด	0.433	0.01
4	สัมพันธภาพกับครู		0.410	0.01
5	สัมพันธภาพกับเพื่อน		0.519	0.01
ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ F	ระดับนัยสำคัญ
1	ระดับชั้นเรียน	พฤติกรรมป้องกันตนเองจาก การเสพยาเสพติด	0.975	0.05
2	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		13.640	0.05
3.	สภาพการพักอาศัย		0.203	0.05

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 004

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย   ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัด
อาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี

ชื่อผู้วิจัย   ศุภร ชินะเกตุ

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย   มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีที่พิมพ์   2550

ระดับงานวิจัย   วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

หลักสูตร   ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาที่ผลิตงานวิจัย   สาขาวิชาพัฒนศึกษา

คณะ   บัณฑิตวิทยาลัย

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัด
อาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัด
อาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี จำแนกตามเพศ สภาพครอบครัว สถานที่อยู่อาศัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ
ค่าใช้จ่ายต่อเดือน

3. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกัน
ยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับวัยรุ่น
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด
4. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง
5. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะชีวิต
6. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้
7. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว
8. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว

9. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงสนับสนุนทางสังคม

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย	การวิจัยแบบสหสัมพันธ์
สมมติฐานในงานวิจัย	แบบไม่มีทิศทาง
กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในจังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2553
จำนวนประชากรที่ศึกษา	5,703 คน
ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	374 คน
วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง ทักษะชีวิตและการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
3. ปัจจัยด้านครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะสัมพันธ์ภายในครอบครัวและคำถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว
4. คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติด การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนและสถานศึกษา
5. คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ด้านการควบคุมตนเอง	ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.7393
ด้านทักษะชีวิต	ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.7087
ด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.8136
ด้านสัมพันธ์ภายในครอบครัว	ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.8033
ด้านการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว	ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.7152
ด้านการรับรู้ข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติด	ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.8617
ด้านการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.7047
ด้านการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากสถานศึกษา	ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.7721
ด้านพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ	ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.8787

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย ระบุค่าระดับนัยสำคัญ 0.01

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ r	ระดับนัยสำคัญ
1	การควบคุมตนเอง	พฤติกรรมป้องกันตนเองจากการเสพสารระเหย	0.406	0.01
2	ทักษะชีวิต		0.403	0.01
3	การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด		0.285	0.01
4	สัมพันธภาพในครอบครัว		0.217	0.01
5	การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว		0.286	0.01
6	การรับรู้ข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติด		0.380	0.01
7	การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากสถานศึกษา		0.455	0.01
8	การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน		0.167	0.01

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 005

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย ผลของโปรแกรมการสร้างเสริมทักษะชีวิตต่อการป้องกันการเสพยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ชื่อผู้วิจัย ชานนท์ มณีศรี

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ปีที่พิมพ์ 2556

ระดับงานวิจัย ปริญญาโท

หลักสูตร สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาที่ผลิตงานวิจัย สาธารณสุขชุมชน

คณะ บัณฑิตวิทยาลัย

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของโปรแกรมการสร้างเสริมทักษะชีวิตต่อการป้องกันการเสพยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

2. เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างเสริมทักษะชีวิตต่อการป้องกันการเสพยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด ทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด ในด้านความภาคภูมิใจในตนเอง การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การปฏิเสธ และพฤติกรรมป้องกันการเสพยาเสพติด ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการสร้างเสริมทักษะชีวิตต่อการป้องกันการเสพยาเสพติด

แนวคิดและทฤษฎี ใช้แนวคิดทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดแบ่งออกเป็น 4 ด้านได้แก่

1. ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self esteem) (Rosenberg , 1965) (coopersmith, 1984) (อุทัยวรรณ พิทักษ์วรพันธ์, 2545)
2. ทักษะการตัดสินใจ (ดีนเคลจจ) (สิริวุฒิ บูรณพิร, 2540 อ้างถึงใน ประณยา ปันปิ่น, 2551)
3. ทักษะการแก้ไขปัญหา (WHO, 1994)
4. ทักษะการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (กรมสุขภาพจิต, 2544)

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย การวิจัยเชิงทดลอง

สมมติฐานในงานวิจัย   แบบมีทิศทาง
 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา   นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชูทิศจังหวัด ปัตตานี
 จำนวนประชากรที่ศึกษา   475 คน
 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา   30 คน
 วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง   การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล   แบบสอบถาม 7 ส่วน
 ส่วนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
 ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด
 ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง
 ส่วนที่ 4 แบบสอบถามทักษะการตัดสินใจ
 ส่วนที่ 5 แบบสอบถามทักษะการแก้ปัญหา
 ส่วนที่ 6 แบบสอบถามทักษะการปฏิเสธ
 ส่วนที่ 7 แบบวัดพฤติกรรมป้องกันการเสพสารเสพติด

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด	ค่าความเชื่อมั่น	0.735
แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง	ค่าความเชื่อมั่น	0.703
แบบสอบถามทักษะการตัดสินใจ	ค่าความเชื่อมั่น	0.806
แบบสอบถามทักษะการแก้ปัญหา	ค่าความเชื่อมั่น	0.737
แบบสอบถามทักษะการปฏิเสธ	ค่าความเชื่อมั่น	0.724
แบบวัดพฤติกรรมป้องกันการเสพสารเสพติด	ค่าความเชื่อมั่น	0.824

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย   ระดับนัยสำคัญ .05   และ 0.01

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ t	ระดับนัยสำคัญ
1	ความรู้	พฤติกรรมป้องกันการ การเสพติด	1.821	0.05
2	ความภาคภูมิใจในตนเอง		1.933	0.05
3	ทักษะการตัดสินใจ		1.759	0.05
4	ทักษะการแก้ปัญหา		1.059	0.05
5	ทักษะการปฏิเสธ		2.043	0.05
6	โปรแกรมการสร้างเสริมทักษะชีวิต		3.096	0.01

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 006

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางใจต่อการเสพยาเสพติดของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดซ้ำ

ชื่อผู้วิจัย เมธปียา เกิดผล แต่งรัตนนา

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีที่พิมพ์ 2556

ระดับงานวิจัย ปรินญาณินพนธ์ระดับปริญญาเอก

หลักสูตร ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาที่ผลิตงานวิจัย วิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน

คณะ ครุศาสตร์

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางใจต่อการเสพยาเสพติดของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดซ้ำ
2. เพื่อศึกษาผลของการนำโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางใจต่อการเสพยาเสพติดของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดซ้ำที่พัฒนาขึ้นไปใช้
3. เพื่อวิเคราะห์ ปัจจัย เงื่อนไข และปัญหาของการใช้โปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางใจต่อการเสพยาเสพติดของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดซ้ำจากผลการทดลองใช้
4. เพื่อนำเสนอมาตรการทางสังคมในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางใจต่อการเสพยาเสพติดของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดซ้ำแบบบูรณาการที่ใช้ปัญหาของเยาวชนเป็นศูนย์กลาง

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวางโปรแกรม ของ Boyle (1981)
2. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ ของ Mezirow (1991)
3. แนวคิดเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมปัญญา ของ D'Zurilla & Goldfried (1985)
4. แนวคิดเกี่ยวกับภูมิคุ้มกันทางใจ (Resilience Quotient)
5. แนวคิดการป้องกันยาเสพติดในเยาวชนกลุ่มเสี่ยง (สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2555)

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย	การวิจัยกึ่งทดลอง
สมมติฐานในงานวิจัย	แบบมีทิศทาง
กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	เยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดซ้ำ ช่วงอายุระหว่าง 15-18 ปี อาศัยที่ชุมชนแออัดในเขตคลองเตย
จำนวนประชากรที่ศึกษา	218 คน
ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	60 คน
วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับภูมิคุ้มกันทางใจ
2. แบบวัดภูมิคุ้มกันทางใจต่อการเสพติดของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อการ เสพยาเสพติดซ้ำ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการยับยั้งชั่งใจ ด้านความมุ่งมั่นในความสำเร็จ และด้านความกล้าเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับภูมิคุ้มกันทางใจ ค่าความเชื่อมั่น 0.875
2. แบบวัดภูมิคุ้มกันทางใจต่อการเสพติดของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อการ เสพยาเสพติดซ้ำ ค่าความเชื่อมั่น 0.915

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ 0.05

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ t	ระดับนัยสำคัญ
1	ความรู้เกี่ยวกับภูมิคุ้มกันทางใจ	โปรแกรมเพื่อ เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ทางใจ	7.89	0.01
2	แบบวัดภูมิคุ้มกันทางใจ		11.39	0.01
2.1	ด้านความสามารถในการยับยั้งชั่งใจ		-3.84	0.01
2.2	ด้านความมุ่งมั่นในความสำเร็จ		-3.30	0.01
2.3	ด้านความกล้าเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ		-3.29	0.01

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 007

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิจารณ์ญาณในการป้องกันการเสพยาเสพติดสำหรับเยาวชนนอกระบบโรงเรียนในภาคใต้

ชื่อผู้วิจัย กรกฎ ไชยเจริญ

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีที่พิมพ์ 2556

ระดับงานวิจัย ปรินญาณินพนธ์ระดับปริญญาเอก

หลักสูตร ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาที่ผลิตงานวิจัย วิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน

คณะ ครุศาสตร์

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิจารณ์ญาณในการป้องกันการเสพยาเสพติดสำหรับเยาวชนนอกระบบโรงเรียนในภาคใต้
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิจารณ์ญาณในการป้องกันการเสพยาเสพติดสำหรับเยาวชนนอกระบบโรงเรียนในภาคใต้
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิจารณ์ญาณในการป้องกันการเสพยาเสพติดสำหรับเยาวชนนอกระบบโรงเรียนในภาคใต้
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขและอุปสรรคเมื่อนำรูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่สร้างขึ้นใหม่ไปทดลองใช้

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนจาก อาชัญญา รัตน์อุบล สังกะเรหะห์จาก Knowles (1980)
2. แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน (Collaborative Learning) ของ Barkley, Cross and Major (2004)
3. แนวคิดการคิดวิจารณ์ญาณ (Critical Thinking) ของทีศนา แคมมณีและคณะ

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย	การวิจัยกึ่งทดลอง
สมมติฐานในงานวิจัย	แบบมีทิศทาง
กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	เยาวชนนอกระบบโรงเรียนที่มีอายุระหว่าง 12-25 ปี ที่เรียนจบแล้วในโรงเรียนปกติ หรือไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียนปกติแต่ออกไปทำงานและมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ ข้อมูล พ.ศ.2551 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552)
จำนวนประชากรที่ศึกษา	623,494 คน
ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	40 คน
วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)
เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	

1. แบบสอบถามลักษณะนิสัยที่เอื้ออำนวยต่อการคิดวิจารณ์ญาณ
2. แบบสอบถามข้อมูลความรู้ที่ใช้ในการคิดวิจารณ์ญาณ
3. แบบสอบถามทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ
4. แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามลักษณะนิสัยที่เอื้ออำนวยต่อการคิดวิจารณ์ญาณ	ค่าความเชื่อมั่น 0.93
2. แบบสอบถามข้อมูลความรู้ที่ใช้ในการคิดวิจารณ์ญาณ	ค่าความเชื่อมั่น 0.93
3. แบบสอบถามทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ	ค่าความเชื่อมั่น 0.90
4. แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้	ค่าความเชื่อมั่น 0.94

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ t	ระดับนัยสำคัญ
1	ความรู้เรื่องยาเสพติด	ทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ	5.194	0.05
2	ลักษณะนิสัยที่เอื้ออำนวยต่อการคิดวิจารณ์ญาณ	ในการป้องกันการเสพยาเสพติด	8.195	0.05

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 008

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวและชุมชนกับพฤติกรรมการเลิกเสพยาบ้าของวัยรุ่นในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในจังหวัดจันทบุรี

ชื่อผู้วิจัย วชิร แก้มงาม

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ปีที่พิมพ์ 2556

ระดับงานวิจัย ปริญญาโท

หลักสูตร คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาที่ผลิตงานวิจัย สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์

คณะ คณะศึกษาศาสตร์

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวกับพฤติกรรมการเลิกเสพยาบ้าของวัยรุ่นในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในจังหวัดจันทบุรี

2. เพื่อศึกษาการสนับสนุนทางสังคมของชุมชน กับพฤติกรรมการเลิกเสพยาบ้าของวัยรุ่นในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในจังหวัดจันทบุรี

3. เพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวและชุมชนกับพฤติกรรมการเลิกเสพยาบ้าของวัยรุ่นในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในจังหวัดจันทบุรี

แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคม

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์

สมมติฐานในงานวิจัย มีทิศทาง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ผู้เสพยาบ้าที่เข้ารับการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในแต่ละอำเภอ

จำนวนประชากรที่ศึกษา 1,200 คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 300 คน

วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เสพยาบ้าที่เข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
2. ข้อมูลการสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวและชุมชน ที่ผู้วิจัยประยุกต์มาจากแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของ คอบบ์ (Cobb, 1976, p300) และการศึกษางานวิจัยของ วันเพ็ญ อานาจิติกร (2553)
3. ข้อมูลพฤติกรรมการเลิกเสพยาบ้า ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดเกี่ยวกับการเสพยาบ้าของวิทยุรุ่นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการศึกษางานวิจัยของสุภาภรณ์ ศรีตาลอ่อน (2546)

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการป้องกันปัญหาเสพติดของเยาวชนตามแนวทางพุทธศาสนา ค่าความเชื่อมั่น 0.92

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย ระบุค่าระดับนัยสำคัญ 0.01

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ r	ระดับนัยสำคัญ
1	การสนับสนุนทางสังคมของครอบครัว	พฤติกรรมการเลิกเสพยาบ้า	0.261	0.01
2	การสนับสนุนทางสังคมของชุมชน		0.284	0.01

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 009

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย การป้องกันปัญหายาเสพติดของเยาวชนตามแนวทางพุทธศาสนา
ชื่อผู้วิจัย พระครูบุญเขตโสภณ (วินัยรวินโณ)

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ปีที่พิมพ์ 2557
ระดับงานวิจัย ปริญญาโท
หลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาที่ผลิตงานวิจัย สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะ บัณฑิตวิทยาลัย

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการป้องกันปัญหายาเสพติดของเยาวชนตามแนวพุทธศาสนาในชุมชนบ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การป้องกันปัญหายาเสพติดของเยาวชนตามแนวพุทธศาสนาในชุมชนบ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนตามแนวพุทธศาสนา

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันปัญหายาเสพติด
2. แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชน
3. ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับเยาวชน
  - 3.1. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโลแรนส์โคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg : Moral Development Theory)
  - 3.2. ทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดของปีอาเจต์ (Jean Piaget)
  - 3.3. ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory)
  - 3.4. ทฤษฎีวุฒิภาวะของเกสเซิล (Gesell's Maturation Theory)
  - 3.5. ทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (The Sullivan's Interpersonal Theory)
  - 3.6. พัฒนาการทางจิตสังคม

3.7 ทฤษฎีอาชญาวิทยาของสตีเวนบริกส์ (Steven Briggs)

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย	การวิจัยเชิงสำรวจเปรียบเทียบ
สมมติฐานในงานวิจัย	แบบมีทิศทาง
กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	เยาวชนและนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกสูง
จำนวนประชากรที่ศึกษา	252 คน
ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	152 คน

วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ใช้ตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie, R.V.M & Morgan, D.W.)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการป้องกันปัญหาเสพติดของเยาวชนตามแนวทางพุทธศาสนา
3. แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดของเยาวชนตามแนวทางพุทธศาสนา

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการป้องกันปัญหาเสพติดของเยาวชนตามแนวทางพุทธศาสนา ค่าความเชื่อมั่น 0.954

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย ระบุค่าระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ t	ระดับนัยสำคัญ
1	กระบวนการป้องกันยาเสพติดตามแนวพุทธศาสนา	การป้องกันการเสพยาเสพติด	35.64	0.05

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 010

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย   การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมด้านยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา
ชื่อผู้วิจัย   จิตตวิสุทธิ วิมุตติปัญญา

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย   มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ปีที่พิมพ์   2557
ระดับงานวิจัย   ปริญญาเอก
หลักสูตร   ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาที่ผลิตงานวิจัย   หลักสูตรและการสอน
คณะ   บัณฑิตวิทยาลัย

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อ ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของปัญหา ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมด้านยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน
3. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบกิจกรรมด้านยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน

แนวคิดและทฤษฎี

1. การพัฒนาทักษะชีวิต
2. ความตระหนักรู้
3. ความสำคัญของครอบครัว
4. สัมพันธภาพในครอบครัว
5. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว
6. ปัจจัยทางชีวสังคมเกี่ยวกับทัศนคติต่อยาเสพติด

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย   การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์
สมมติฐานในงานวิจัย   ไม่มีทิศทาง
กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา   นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดสงขลา
จำนวนประชากรที่ศึกษา   357 คน
ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา   60 คน

วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง   วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด
- 2) แบบวัดทักษะการปฏิบัติตน
- 3) แบบวัดเจตคติเกี่ยวกับยาเสพติด
- 4) แบบวัดความพึงพอใจ

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1) แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .96
2) แบบวัดทักษะการปฏิบัติตน	มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .98
3) แบบวัดเจตคติเกี่ยวกับยาเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .95
4) แบบวัดความพึงพอใจ	มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .98

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ t	ระดับนัยสำคัญ
1	รูปแบบการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน (กลุ่มทดลอง)	ทักษะการสร้างพฤติกรรมป้องกันยาเสพติด	18.50	0.05

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 011

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย   ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันปัญหายาเสพติดของนักเรียน: กรณีศึกษาวิทยาลัย
อาชีวศึกษาศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
ชื่อผู้วิจัย   ยศชนินทร์ ประเสริฐโสภา

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย   มหาวิทยาลัยบูรพา
ปีที่พิมพ์   2559
ระดับงานวิจัย   ปริญญาโท
หลักสูตร   รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาที่ผลิตงานวิจัย   การบริหารงานยุติธรรมและสังคม
คณะ   รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันปัญหายาเสพติดของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมการป้องกันปัญหายาเสพติดของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อทราบข้อเสนอแนะในการป้องกันมิให้นักเรียนเข้าไปมีความสัมพันธ์กับการติดสิ่งเสพติด

แนวคิดและทฤษฎี

- 1.แนวคิดและแนวทางในการป้องกันยาเสพติด
  - 1.1 ความหมาย ประเภท และชนิดของยาเสพติด
  - 1.2 สาเหตุของการเสพยาเสพติด
  - 1.3 ผลกระทบของปัญหาเสพติด
  - 1.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย   การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์
สมมติฐานในงานวิจัย   ไม่มีทิศทาง
กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา   นักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาศรีราชาจังหวัดชลบุรี

จำนวนประชากรที่ศึกษา 294 คน
 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 169 คน
 วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

- แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปจำนวน 5 ข้อ
- แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว จำนวน 10 ข้อ
- แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด จำนวน 10 ข้อ

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้ค่าเท่ากับ 0.864

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ t	ระดับนัยสำคัญ
1	เพศ	พฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติด	5.59	0.05
ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ F	ระดับนัยสำคัญ
1	การพักอาศัย	พฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติด	3.19	0.05
2	รายได้ที่ได้รับต่อเดือน		4.42	0.05

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 012

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย ผลของโปรแกรมกลุ่มบำบัดเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจต่อการมองโลกทางบวกและความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดของเยาวชนที่ใช้สารแอมเฟตามีน

ชื่อผู้วิจัย ผศ.ดร.จิณห์จุฑา ชัยเสนา ดาลลาส, ผศ. นุชนาท แก้วมาตร, อ. ภาคินี เดชชัยยศ
อ. หทัยชนก เผ่าวิริยะ, เรือเอกศรีวิษฐ์ บุญประชุมและจำเอกสุรชาติ นันตา

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ปีที่พิมพ์ 2559

ระดับงานวิจัย โครงการวิจัยประเภทงบประมาณเงินรายได้

หลักสูตร โครงการวิจัย

สาขาที่ผลิตงานวิจัย พยาบาลศาสตร์

คณะ พยาบาลศาสตร์

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของกลุ่มบำบัดเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจต่อการมองโลกทางบวกและความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดของเยาวชนที่ใช้สารแอมเฟตามีน

แนวคิดและทฤษฎี

1. ทฤษฎีขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นโดย Prochaska & DiClemente ในปี พ.ศ.1982
2. ทฤษฎีการรับรู้ตนเอง (Self-perception theory)
3. การมองโลกทางบวก
4. ความตั้งใจในการเลิกเสพยาเสพติด

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย การวิจัยกึ่งทดลอง

สมมติฐานในงานวิจัย ไม่มีทิศทาง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เยาวชนผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดในโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง ฐานทัพเรือสัตหีบ จ. ชลบุรี ในระหว่างเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม 2560

จำนวนประชากรที่ศึกษา จำนวน - คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 48 คน

วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบวัดการมองโลกในแง่ดี (The Life Orientation Test หรือ LOT-R) ของ สุมาลินี มธฺรพจน์ พงศ์ (2012) ซึ่งพัฒนาตามแนวคิดของ Scheier and Carver (1994)

2. แบบสอบถามความตั้งใจเลิกเสพสารเสพติดในการวิจัยนี้สร้างขึ้นโดย วันเพ็ญอ นานจกิติกร (2552) จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ Fishbein&Ajzen

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบวัดการมองโลกในแง่ดีมีค่าความเชื่อมั่น 0.86

2. แบบสอบถามความตั้งใจเลิกเสพสารเสพติดมีค่าความเชื่อมั่น 0.85

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ F	ระดับนัยสำคัญ
1	ความตั้งใจเลิกเสพสารเสพติด	กลุ่มบำบัดเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ	5.904	0.05

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 013

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย   ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใน
จังหวัดสงขลา

ชื่อผู้วิจัย   ช่อแก้ว ส่งแสงทอง

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย   มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ปีที่พิมพ์   2560

ระดับงานวิจัย   ปรินญาานิพนธ์ระดับปริญญาโท

หลักสูตร   ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาที่ผลิตงานวิจัย   แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

คณะ   ศึกษาศาสตร์

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัด
สงขลา

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัด
สงขลา จำแนกตามเพศผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่พัก และบุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย

3. เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลายในจังหวัดสงขลา จากปัจจัยทำนายด้านทักษะปฏิเสธ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว ปัจจัย ด้าน
ความสัมพันธ์กับเพื่อนปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านชุมชนและปัจจัยด้านสื่อ

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพื่อน
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อ

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย   การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์

สมมติฐานในงานวิจัย   ไม่มีทิศทาง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา   นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดสงขลา

จำนวนประชากรที่ศึกษา 3,222 คน
ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 420 คน
วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยทำนายพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอน

ปลายในจังหวัดสงขลา

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการป้องกันปัญหาเสพติดของเยาวชนตามแนวทางพุทธศาสนา ค่าความเชื่อมั่น 0.89

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย ระบุค่าระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ F	ระดับนัยสำคัญ
1	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	พฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียน	5.36	0.05
2	ที่พักขณะเรียน	ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	3.48	0.05

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 014

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย ผลของการใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดในเด็กและเยาวชนที่ได้รับการติดตามโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ชื่อผู้วิจัย นฤมล มีนา

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปีที่พิมพ์ 2560

ระดับงานวิจัย ปริญญาโท

หลักสูตร สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาที่ผลิตงานวิจัย สาธารณสุขศาสตร์

คณะ บัณฑิตวิทยาลัย

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย.

1. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะชีวิตในเด็กและเยาวชนที่ควบคุมตัวบำบัดยาเสพติดและได้รับการติดตามหลังปล่อยตัว

2. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดในเด็กและเยาวชนที่ควบคุมตัวบำบัดยาเสพติดและได้รับการติดตามหลังปล่อยตัว

แนวคิดและทฤษฎี

1. การพัฒนาทักษะชีวิต

2. การมีส่วนร่วมของครอบครัว

3. การปรับเปลี่ยนด้านพฤติกรรม

3.1 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB)

3.2 ทฤษฎีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต (Transtheoretical หรือ stage of Change Model)

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย การวิจัยกึ่งทดลอง

สมมติฐานในงานวิจัย มีทิศทาง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวรอการพิจารณาคดีในสถานพินิจ เพื่อเข้ารับ การบำบัดยาเสพติดและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวออกจากศูนย์ฝึกให้ได้รับการติดตามหลังปล่อยตัวโดย สถานพินิจ อายุ 14 -23 ปี

จำนวนประชากรที่ศึกษา 120 คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 42 คน

วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความตั้งใจในการเลิกยาเสพติด

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. การพัฒนาทักษะชีวิตมีความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.83
2. ความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดมีความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.90

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย ระดับนัยสำคัญ 0.001

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ t	ระดับนัยสำคัญ
1	ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง	ทักษะชีวิตในการ ป้องกันการเสพยา เสพติด	6.040	0.001
2	ทักษะการเข้าใจผู้อื่น		6.144	0.001
3	ทักษะแก้ไขปัญหา		7.872	0.001
4	ทักษะการจัดการกับความเครียด		7.319	0.001
5	ทักษะการตัดสินใจ		7.968	0.001
6	ความตระหนักถึงโทษภัยของยาเสพติด		9.262	0.001
7	ความมั่นใจต่อการเลิกยาเสพติด		8.443	0.001
8	การตัดสินใจอย่างแน่วแน่ต่อการเลิกยาเสพติด		7.469	0.001
9	การมีเป้าหมายในชีวิต		5.982	0.001

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 015

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย   ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดในนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส
ชื่อผู้วิจัย   สรวิชญ์ เหล่าตรุณ

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย   มหาวิทยาลัยบูรพา
ปีที่พิมพ์   2561
ระดับงานวิจัย   วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท
หลักสูตร   พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาที่ผลิตงานวิจัย   พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
คณะ   พยาบาลศาสตร์

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพยาเสพติดในเด็กและเยาวชน

ใช้แนวคิดทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม (Socialecological framework) ของ Bronfenbrenner (2005) ซึ่งกล่าวว่าพฤติกรรมของบุคคลนั้นมิได้เกิดขึ้นจากอิทธิพลภายในเท่านั้นแต่ยังได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมด้วย ประกอบด้วย ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อการใช้สารเสพติด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมองโลกในแง่ดีและอัตมโนทัศน์ ปัจจัย สิ่งแวดล้อม ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย   สหสัมพันธ์
สมมติฐานในงานวิจัย   เจตคติต่อการใช้สารเสพติดสัมพันธ์กับสัมพันธภาพในครอบครัวสัมพันธ์กับเพื่อน สัมพันธภาพกับครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การมองโลกในแง่ดีและอัตมโนทัศน์สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอเมืองน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอน้ำขุ่น จังหวัด
อุบลราชธานี

จำนวนประชากรที่ศึกษา 285 คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 130 คน

วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถาม

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เจตคติต่อการใช้สารเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.76
สัมพันธภาพในครอบครัว	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.82
สัมพันธภาพกับเพื่อน	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.88
สัมพันธภาพกับครู	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.85
การมองโลกในแง่ดี	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.76
อัตมโนทัศน์	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.77
พฤติกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.95

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย ระดับนัยสำคัญ .05 และ .001

ผลการวิเคราะห์

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ r	ระดับนัยสำคัญ
1	เจตคติต่อการใช้สารเสพติด	พฤติกรรมป้องกันการใช้สาร เสพติด	-.250	.05
2	สัมพันธภาพในครอบครัว		.490	.001
3	สัมพันธภาพกับเพื่อน		.501	.001
4	สัมพันธภาพกับครู		.305	.001
5	การมองโลกในแง่ดี		.401	.001
6	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		.330	.001
7	อัตมโนทัศน์		.531	.001

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 016

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย   ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ชื่อผู้วิจัย   พุทธิพร พงศ์นันท์กุลกิจ

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย   มหาวิทยาลัยบูรพา
ปีที่พิมพ์   2561
ระดับงานวิจัย   ปริญญาโท
หลักสูตร   พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาที่ผลิตงานวิจัย   พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
คณะ   พยาบาลศาสตร์

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยภายในตัวบุคคล ซึ่งได้แก่ ทักษะการตัดสินใจ การมองโลกในแง่ดี และความเข้มแข็งในชีวิต และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา ปัจจัยภายนอกด้านสิ่งแวดล้อม คือ อิทธิพล ของกลุ่มเพื่อน และความผูกพันในครอบครัว กับพฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดในนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดในเด็กและเยาวชน

ใช้แนวคิดทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคม (Bronfenbrenner' ecological system theory) ของ Bronfenbrenner and Morris (2006) ประกอบด้วยปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ทักษะการตัดสินใจ การมองโลกในแง่ดี ความเข้มแข็งในชีวิต และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้วยปัญญา ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความผูกพันในครอบครัว

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย   สหสัมพันธ์

สมมติฐานในงานวิจัย   ทศนคติต่อการใช้ยาเสพติด การมองโลกในแง่ดี ความแข็งแกร่งในชีวิต
 อิทธิพลของ กลุ่มเพื่อน ความผูกพันในครอบครัว และพฤติกรรม的开รับสื่อด้วยปัญญา สามารถร่วมกัน
 ทำนายพฤติกรรม的开รับสื่อการใช้ยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา   นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
จำนวนประชากรที่ศึกษา   1,489 คน
ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา   108 คน
วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง   การสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling)
เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล   แบบสอบถาม

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ทศนคติต่อการใช้ยาเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.87
การมองโลกในแง่ดี	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.89
ความแข็งแกร่งในชีวิต	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.97
พฤติกรรม的开รับสื่อด้วยปัญญา	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.86
อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.85
ความผูกพันในครอบครัว	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.81
พฤติกรรม的开รับสื่อการใช้ยาเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.96

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย   ระดับนัยสำคัญ .01

ผลการวิเคราะห์

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ r	ระดับนัยสำคัญ
1	ทศนคติต่อการใช้ยาเสพติด	พฤติกรรม的开รับสื่อการใช้ยาเสพติด	-.249	.05
2	อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน		.369	.001
3	ความผูกพันในครอบครัว		.350	.001
4	ความแข็งแกร่งในชีวิต		.759	.001
5	พฤติกรรม的开รับสื่อด้วยปัญญา		.563	.001

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 017

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและ
อบายมุขของนักเรียนโรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ จังหวัดสมุทรสาคร

ชื่อผู้วิจัย ศศิวรรณ เรืองอำพันธุ์

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีที่พิมพ์ 2561

ระดับงานวิจัย ปริญญาโท

หลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาที่ผลิตงานวิจัย การบริหารการศึกษา

คณะ วิทยาลัยครูสุริยเทพ บัณฑิตวิทยาลัย

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุขของ
นักเรียนโรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ จังหวัดสมุทรสาคร

2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย
และอบายมุขของนักเรียนโรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ จังหวัดสมุทรสาคร

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดในเด็กและเยาวชน

ใช้แนวคิด ของโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff , 1980, 1981) แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น
4 ด้าน คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ศาสนา ภูมิฐานะ รายได้
ของนักเรียนและสถานภาพครอบครัว

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย สหสัมพันธ์

สมมติฐานในงานวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและ
อบายมุขของนักเรียนโรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ จังหวัดสมุทรสาครอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ศาสนา ภูมิลำเนา
รายได้ของ นักเรียน และสถานภาพครอบครัวมีผลต่อการมีส่วนร่วมในโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัย
ติดและอบายมุขของนักเรียนโรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ จังหวัด สมุทรสาคร แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

จำนวนประชากรที่ศึกษา 2,849 คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 340 คน

วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถาม

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .818

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย ระดับนัยสำคัญ .001

ผลการวิเคราะห์

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ F	ระดับนัยสำคัญ
1	อายุ	การมีส่วนร่วมในโครงการสถานศึกษา	6.729	.001
2	ระดับการศึกษา	สีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข	4.484	.001

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 018

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัด
อาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี
ชื่อผู้วิจัย ศุภร ชินะเกตุ

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีที่พิมพ์ 2553
ระดับงานวิจัย ปรินทุญานินพนธ์ระดับปริญญาโท
หลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาที่ผลิตงานวิจัย พัฒนศึกษา
คณะ บัณฑิตวิทยาลัย

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัด
อาชีวศึกษา จังหวัด ราชบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัด
อาชีวศึกษา จังหวัด ราชบุรี จำแนกตามเพศ สภาพครอบครัว สถานที่อยู่อาศัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ
ค่าใช้จ่ายต่อเดือน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผล ต่อพฤติกรรมป้องกัน
ยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับการป้องกันปัญหาเสพติดในเด็กและเยาวชน

ใช้แนวคิด

ประกอบด้วย

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย สหสัมพันธ์

สมมติฐานในงานวิจัย 1. นักเรียนที่มีเพศ สภาพครอบครัว สถานที่อยู่อาศัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ
ค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน

2. ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสังคมร่วมกันทำนาย

พฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี

จำนวนประชากรที่ศึกษา 3,092 คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 374 คน

วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถาม

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ด้านการควบคุมตนเอง	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7393
ด้านทักษะชีวิต	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7087
ด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8136
ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8033
ด้านการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7152
ด้านการรับรู้ข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8617
ด้านการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7047
ด้านการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากสถานศึกษา	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7721

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย ระบุค่าระดับนัยสำคัญ .01 และ .05

ผลการวิเคราะห์

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ t	ระดับนัยสำคัญ
1	เพศ	พฤติกรรมกรรมการป้องกัน	-4.224	.05
2	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ยาเสพติด	7.067	.05
ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ r	ระดับนัยสำคัญ
3	การควบคุมตนเอง	พฤติกรรมกรรมการป้องกัน ยาเสพติด	.406	.01
4	ทักษะชีวิต		.403	.01
5	การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด		.285	.01
6	สัมพันธภาพในครอบครัว		.217	.01
7	การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว		.286	.01
8	การรับรู้ข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติด		.380	.01
9	การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน		.455	.01

10	การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจาก สถานศึกษา		.167	.01
----	--	--	------	-----

แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

เลขที่งานวิจัย 019

แหล่งข้อมูลของงานวิจัย

ชื่องานวิจัย ผลของโปรแกรมการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสุโขทัย

ชื่อผู้วิจัย นราศักดิ์ ปานบุตร

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการพิมพ์

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

ปีที่พิมพ์ 2553

ระดับงานวิจัย ปริญญาโท

หลักสูตร สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาที่ผลิตงานวิจัย สาธารณสุขศาสตร์

คณะ บัณฑิตวิทยาลัย

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย.

1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสุโขทัย

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อเปรียบเทียบทักษะชีวิต ที่ประกอบด้วยทักษะชีวิตในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย ที่ใช้ในการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสุโขทัย ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที หลังการทดลอง 4 สัปดาห์ และหลังการทดลอง 8 สัปดาห์ ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

2.1 เพื่อเปรียบเทียบทักษะชีวิต ที่ประกอบด้วยทักษะชีวิตในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย ที่ใช้ในการป้องกันยาเสพติดของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสุโขทัย ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที หลังการทดลอง 4 สัปดาห์ และหลังการทดลอง 8 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิต
2. แนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย การวิจัยกึ่งทดลอง

สมมติฐานในงานวิจัย มีทิศทาง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ที่มีพฤติกรรมและความเสี่ยงตามเกณฑ์ที่กำหนด ในโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 27 โรงเรียน

จำนวนประชากรที่ศึกษา จำนวน - คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 60 คน

วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบวัดทักษะชีวิต

ค่า reliability ของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

แบบวัดทักษะชีวิตมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.7499

คุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับผลการวิจัย

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง

ที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่าสถิติ t	ระดับนัยสำคัญ
1	ทักษะชีวิต	ภูมิคุ้มกันยาเสพติดของเยาวชนในกลุ่มเสี่ยง	22.10	.05